

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knaflova ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knaflova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za in-
zemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din;
Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Nepriroden razvoj cen v naši državi

V časih gospodarskih težav se pojavljajo vedno pogosteje z vseh strani pozivi k vzajemnemu sodelovanju vseh stanov. Tudi »Trgovski list« od 14. t. m. se obrača v svojem uvodniku v tem smislu na našo javnost. Pravilno trdi: »Ni krize, ki bi zadevala le en stan, temveč slabi vsaka kriza vse stanov. Če prodaja kmet slabo svoje pridelke in nima denarja, potem je od tega prizadet trgovec, ker kmet manj kupuje. Prav tako pa tudi čuti krizo kmetijskega stanu industrijec, kajti čim manjša je kupna moč kmeta, tem manjši je tudi nakup industrijskih izdelkov. Toda tudi obratno ni ta resnica nič manj jasna. Če je industrija v krizi, potem udari ta kriza tudi v vse kmetijsko prebivalstvo. Prav tako vsak zastoj v trgovini kaže svoje zle posledice v gospodarstvu drugih stanov. Tako je usoda vseh stanov med seboj nerazdružljivo zvezana, zato ni nobene rešitve krize, če rešitev ne ustreza vsem stanovom. Skrajni čas je že, da v našem javnem življenju zavlada prepričanje, da je mogoča pravilna rešitev krize samo na podlagi vzajemnega podpiranja vseh stanov med seboj.«

Vse to je lepo in prav, toda vendar ni tako, kakor piše »Trgovski list«. Če gledamo padec blagovnih cen, moramo priznati, da so predvsem padle pri nas cene kmetijskim pridelkom, dočim so cene industrijskemu blagu le počasi in v razdalji sledile, ker se industrija in trgovina nista prilagodili slabemu gospodarskemu stanju kmeta, glavnega svojega odjemalca in najbolj številčnega stanu v državi. Nedavno smo čitali, da se je sedaj pri nas razmerje cen kmetijskih in industrijskih izdelkov nekako izenačilo. Vsaj tako je bilo razvidno iz številke indeksa cen. Toda ena reč je pri tem indeksu pogrešna, namreč ta, da se indeks ne ozira na predvojno stanje cen, temveč jemlje za podlago stanje cen v letu 1926., ko so bile dosegle cene industrijskemu blagu višek, cene kmetijskih pridelkov so bile pa že v padanju. Pravkar je izdal češkoslovaški statistični urad mednarodne podatke cen za 21 držav na podlagi stanja ob koncu leta 1931., kjer jemlje za podlago primerjave predvojne cene kot 100 odstotkov. Tamkaj vidimo, da znaša v najdražji državi, v Švedski, indeks cen 154 odstotkov (torej so sedanje cene za 54 odstotkov višje od predvojnih). Za njo pridejo Nizozemska 151, Zedinjene države 150, Švica 148, za temi pa takoj Jugoslavija s 142. Francija ima na primer samo 115 odstotkov, Avstrija celo le 108, Poljska 106, Madžarska 100, Češkoslovaška 97, Rumunija 86, zadnja je pa Bolgarska z 82 odstotki. Prav nič čudno ni, če imajo Švedska, Zedinjene države, Nizozemska in Švica, ki so že bile pred vojno zelo drage, tudi danes sorazmerno visoke indeksne cene, dočim imajo izrazito kmetijske države, ki so naše sosede, mnogo nižje indeksne številke.

Kako pride Jugoslavija med te drage države? Vsakdo se bo vprašal, kako to, saj vendar živež pri nas ni nič dražji nego v Madžarski, Poljski in Rumuniji. V Češkoslovaški in v Avstriji so pa kmetijski pridelki mnogo dražji kakor pri nas, a vendar so splošne indeksne cene znatno nižje kakor v Jugoslaviji. To mora biti nekje

drugje vzrok za drago življenje pri nas. Češkoslovaški statistični urad je objavil cene življenjskih potrebščin glede na predvojne cene. Tam čitamo, da stane obleka, ki je stala pred vojno 50 zlatih kron, danes 400 češkoslovaških kron ali 670 dinarjev. Zimska moška suknja, ki je stala pred vojno 40 kron, pa stane danes 380 češkoslovaških kron ali 650 dinarjev. Klobuk, ki je stal 450 krones pred vojno, stane danes 40 češkoslovaških kron ali 67 dinarjev, moški čevlji, ki so stali pred vojno 12 kron, stanejo sedaj 90 češkoslovaških kron ali 160 dinarjev. Pa poreče kdo: Res, vse lepo, toda Češkoslovaška je industrijska država, kjer doma izdelajo vse te potrebščine, katere moramo mi v veliki meri uvažati. Resnica! Toda ni še dolgo tega, ko je naročil neki znanec prav iz Anglije blago za obleko, ki ga je cenil tukajšnji strokovnjak za polovico višje, kakor je stalo blago naročnika s carino vred. Sličnih primerov bi lahko našli mnogo.

vendar pa je že iz teh kratkih podatkov jasno, da je naša trgovina tisti stan, ki se je pokazal v teh hudih časih najmanj uvidevnega za težave drugih stanov.

Da je pri nas splošni indeks cen potrebščin za vsakdanje življenje (po češkoslovaških podatkih) tako visok v primeri s predvojnimi cenami (za 42 odstotkov višji), so krive nesorazmerno visoke cene nekmetijskega blaga. Zanimiva je okolnost, da znaša splošni češkoslovaški indeks cen 97 proti 142 v naši državi. Češkoslovaško stanje cen je torej padlo za 3 odstotke pod predvojne cene, dasi so cene živilom delno celo višje kakor pri nas. Znak je to, da je v Češkoslovaški industrijsko blago mnogo cenejše kakor pri nas, torej se je mnogo bolj prilagodilo padcu cen kmetijskim pridelkom kakor v naši kmetijski državi. Te številke, četudi niso morda do pike točne, nam vendar v glavnih obrisih kažejo, da je razvoj cen pri nas zašel povsem na krivo pot. Pri zdravljenju krize moramo vzeti to v račun in moramo spraviti razvoj cen na pravo pot.

Važne določbe pravkar uveljavljenega zakona o zaščiti kmeta

«Službene Novine» so 20. t. m. objavile zakon o zaščiti kmeta, ki je s tem dnem dobil obvezno moč. Ta zakon je za vso javnost velike važnosti zaradi tega, ker predčasno uveljavlja nekatere določbe zakona o izvršbi in zavarovanju (točka 4.). Te določbe določajo obvezno moč v 15 dneh po objavi v »Službenih Novinah«.

Zakon o izvršbi in zavarovanju od 9. julija 1930. je sicer že objavljen, ni pa še dobil obvezne moči. V zvezi z ukrepi za zaščito kmeta je sedaj nastopila potreba, da se gotovi predpisi tega zakona že sedaj uveljavijo. Po zakonu o zaščiti kmeta dobijo 6. maja letos v vsej državi obvezno moč med drugimi naslednji predpisi zakona o izvršbi in zavarovanju:

Terjajoči upnik mora predhodno sam založiti izvršilne stroške in zavezanec mora, kolikor za gotove primere ni določeno drugače, povrniti terjajočemu upniku vse stroške, povzročene z izvršilnim postopanjem, kolikor so bili potrebni za primerno uresničenje njegovega zahtevka. O tem, kateri stroški so bili potrebni, odloča sodišče.

Za poplačilo denarne terjatve, ki brez pripadkov ne presega 1000 Din, se sme dovoliti prisilna uprava ali prisilna dražba na nepremičnine samo tedaj, če upnik verjetno izkaže, da izvršba na dolžnikovo nepremično imovino ni privedla njegove terjatve do popolnega poplačila, ali če upnik verjetno izkaže, da dolžnik nima nobene premične imovine, iz katere ne bo mogoče poplačati upnikove terjatve.

Na dražbi se ne smejo sprejeti taki ponudki, ki ne dosežejo pri hišah polovice, pri kmetijskih posestvih in zemljiščih pa ne dveh tretjin ugotovljene vrednosti. Na predlog hipotekarnega upnika ali na predlog zavezanca sme sodišče določiti, ako na to pristane terjajoči upnik, tudi večji znesek kakor najmanjši sprejemljivi ponudek.

Sodišče določi z oklicem dražbeni narok tako, da mineta od dne, ko se oklic prvokrat objavi ali nabije na sodni deski, eden do dva meseca. Od dne, ko se je dražba dovolila, do dražbenega naroka pa mora biti presledek treh mesecev.

Ponovni dražbeni narok določi sodišče, če to predlaga terjajoči upnik v enem mesecu po brezuspešnem dražbenem naroku.

Ustavi se in odloži dražbeno postopanje, če upnik v enem mesecu po brezuspešnem dražbenem naroku ni predlagal novega naroka, odnosno če je bil tudi drugi narok brezuspešen. V takem primeru ni mogoče za kmetijska posestva ali zemljišča predlagati, da se dovoli novo dražbeno postopanje, preden preteče pol leta od drugega dražbenega naroka.

Predmeti izvršbe ne smejo biti: obleka, posteljnina, perilo, pohištvo, peči, kolikor je to nezogibno potrebno zavezancu, hrana in kurivo, potrebno zavezancu, članom njegove rodbine in služabništvu za 4 tedne. Pri zavezancu, ki mu je kmetijstvo glavni vir za vzdrževanje, se ne smejo zarubiti: 1 plug, 1 braña, 1 voz, 1 motika, 1 sekira, 1 rovnica, 1 kosa, 2 vola ali 2 vprežna konja ali 1 krava s teletom do enega leta, 10 ovc ali 5 svinj ali 5 koz in toliko hrane ali krme, kolikor je treba do nove krme. Če zavezanec ni kmetovalec, se mu ne smejo zarubiti po njegovem izboru 1 molzna krava ali 3 ovce ali 3 koze in potrebna krma, če so te živali potrebne za prehrano zavezanca in njegove rodbine. Nadalje ne smejo biti predmet izvršbe: podpore v gotovini, hrani, obleki ali v drugih predmetih, ki se dajo zavezancu, da se mu omili beda; pri javnih uslužbencih, učiteljih, advokatih, zdravnikih in osebah, ki opravljajo znanstven ali umetniški poklic, vsi predmeti, ki so potrebni za opravljanje javne službe ali znanstvenega, odnosno umetniškega poklica, tako tudi spodobna obleka. Ne smejo se zarubiti orodje in drugi predmeti, ki so

zavezancu neizogibno potrebni za opravljanje njegovega rokodelstva, male obrti ali kakšnega pridobivanja v obliki ročnega dela, brez katerih zavezanec ne bi mogel najnujnejše vzdrževati sebe in rodbine. Sem spadajo tudi ribiške ladje, pri babicah pa predmeti, potrebni za osebno opravljanje poklica.

Podrobne določbe glede postopanja pri dražbah premičnih reči predpisujejo med drugim: Če nihče ne ponudi izklicne dražbene cene, se sprejmejo tudi manjše ponudbe, vendar pa ni spreje-

mati ponudb, ki ne dosežajo tretjine cenilne vrednosti. Predmeti iz platine, zlata in srebra se ne smejo prodajati pod kovinsko vrednostjo. Predmet se izroči kupcu samo, če ta takoj položi kupnino v gotovini. Kupec mora predmet takoj prevzeti. Če kupec ne položi kupnine do konca dražbe, se mora dotični predmet takoj iznova prodajati. Prvi kupec je odgovoren za razliko v ceni, ki bi nastala, in za stroške ponovljene dražbe, sme pa biti sam tudi ponudnik na ponovni dražbi.

Za pomoč našim rojakom v tujini

V soboto so se zbrali v Ljubljani iz vse države strokovnjaki za izseljenska vprašanja, da proučijo možnosti, kako bi se dalo olajšati našim bratom na tujem hudo breme in jih ohraniti našem narodnemu telesu. Že dopoldne so se sešli v Delavski zbornici odposlanci izseljenskih organizacij k posvetovanju, ki ga je vodil vodja izseljenskega komisarijata v Zagrebu dr. Aranicky.

Popoldne je bila na bankski upravi konferenca. Ker je bil minister za socialno politiko in narodno zdravje g. Pucelj zadržan, je otvoril zborovanje ban g. dr. Marušič in je izrazil svoje zaščene, da se vrši v Ljubljani ta važna konferenca, saj je izseljensko vprašanje prav za našo banovino izredno velikega pomena, ker živi in trpi izven domovine več stotisoč Slovencev. Želi, da bi konferenca rodila čim večjo korist državi in izseljencem. Dr. Aranicky je opozarjal, da je posebno važno v današnjih časih, ko zapirajo tuje države našim delavcem vhod v svoja podjetja in jih pošiljajo domov, vprašanje povratnikov. Dobre volje ne manjka, pač pa je težav z denarno stranjo tega važnega vprašanja. Nato je prečital poročilo ministra g. Pucelja, ki so ga zborovalci z odobravanjem vzeli na znanje. Na predlog patra Zakrajška je bila poslana Njega Veličanstvu kralju pozdravna brzojavka.

V razpravi sami, ki je trajala do večera, so vsi govorniki poudarjali, da je naša narodna dolžnost skrbeti za izseljence. Kakor so oni v dobrih časih priskočili domovini z mnogimi milijoni na pomoč, tako mora sedaj domovina po svojih močeh pomagati njim, ki gladujejo in iščejo krova.

Tajnik Delavske zbornice g. Filip Uratnik je razpravljal v daljšem poročilu o tem, kako bi se uredili odbori za podpiranje povratnikov po posameznih banovinah. Pri tem je opozoril, da bo

naša država še za dolgo dobo navezana na izseljevanje, ker je pri nas prirastek ljudi večji kakor možnost njihove zaposlitve. Nikakor ne gre zato pospeševati povratka. Edino je priporočati povratek takim izseljencem, ki se povrnejo s prihranki, da lahko tukaj kupijo posestvo ali pa pričnejo kakšno obrt. Braniti tudi ni vrnitve takim, ki imajo doma posestvo; se bodo vsaj v letih krize preživel doma s svojim delom. Prav tako se tudi lahko vrnejo v domovino ljudje, ki imajo tukaj sorodnike, pri katerih bodo našli zatočišče. Ostali izseljenci naj se vračajo le, ako jim v tujini res ni več obstanka.

Zastopnik naših westfalskih izseljencev, ki je v ozkih stikih tudi z izseljenci v Franciji, Belgiji in Holandiji, g. Pavel Bolha se je iskreno zahvalil vsem, ki so se potrudili pomagati izseljencem v tujini. Izseljensko vprašanje je sedaj prav posebno važno socialno vprašanje. Vsi činitelji naj se potrudijo, da pride čimprej do sklenitve in do

uveljavljenja enakega delavskega dogovora, kakor ga imamo z Nemčijo, tudi s Francijo, Belgijo in Holandijo. Zaradi postopne smotrene preureditve obratov bo namreč izseljensko vprašanje vedno težavnejše. Poudaril je velik pomen duhovnikov in učiteljev med našimi izseljenci in veliko vlogo delavskih podpornih društev, ki so se zlasti v teh hudih časih pokazala za koristne in važne veznike našega življa v tujini. Predlagal je, naj poskrbijo oblastva, da se izvede čimprej povratek starih rentnikov in se jim naj preskrbi, če mogoče, v naši banovini primerno obsežno graščinsko poslopje za bivališče. Zlasti važno bi bilo, izposlovati našim povratnikom posojilo za prevoz pohištva iz tujine, ker ga morajo sicer pod vsako ceno prodati, ko pridejo pa v domovino, nimajo kam glave položiti. G. Bolha je predlagal tudi, da bi se dodelili našim konzulatom v Nemčiji, Franciji, Holandski in Belgiji socialno-pravni poročevalci.

Bivši izseljenski župnik g. Kobal je očrtal potrebe naših izseljencev v Argentini, g. pater Zakrajšek pa je v daljšem govoru poročal o prosveti in narodnostnih razmerah naših izseljencev v Zedinjenih državah.

Po temeljitem vsestranskem razgovoru o vseh perečih vprašanjih našega izseljenstva je zaključil zborovanje ban g. dr. Marušič z željo, da bi izmenjava misli izseljenske konference rodila kar največ uspehov, da bi tako pomagali našim bratom v tujini v njihovi telesni in duševni bedi. S tem homo pokazali, da smo vredni imena prosvetljenega naroda.

Banovinski kuluk je odpravljen, a občinski ostane

Banska uprava dravske banovine je objavila v «Službenem listu dravske banovine» od 23. t. m. razglas o ljudskem delu (kuluku) za nedržavne ceste. Ta razglas pravi glede banovinskih cest med drugim naslednje:

Proračun dravske banovine za tekoče proračunsko leto 1932./33. izkazuje med dohodki tudi 25odstotno nadomestno cestno doklado na račun ljudskega dela, odnosno odkupnine za banovinske ceste. Ta proračun je zakonito potrjen. Ker je označeni dohodek banovine predviden izrecno kot nadomestek za banovinski kuluk, se ljudsko delo (odkupnina za to dobo) glede bano-

vinških cest v tekočem proračunskem letu v območju dravske banovine ne bo izvajalo. Javni uslužbenci plačujejo tudi v tej dobi obvezno odkupnino po izjemni določbi zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o samoupravnih cestah od 30. maja leta 1930. Oni zavezanci, ki iz kateregakoli razloga niso odslužili pripadajoče cestne obveznosti za leto 1930./31. na banovinskih cestah, morajo odslužiti delo banovinskih cest na občinskih cestah, in sicer na račun banovinske podpore za gradnjo in vzdrževanje občinskih cest.

Soteščan:

Trnjeva pot ljubezni

Povest iz starih časov.

Vitez jim je odkril načrte: «Vse delo bom odil sam ter vam sproti dajal ukaze. Najprej bom omamili vratarja. Kadar ga bom uspaval, tedaj vas bom poklical...»

«Ali naj se oborožimo?» ga je prekinil oskrbnik.

«Seveda. Vzel si mi besedo z jezika. Morda bomo zadeli na odpor in tedaj se bo treba braniti...»

«Višavci so odšli na Pristavo skoro tri ure od graščine», je omenil berič, ki je bil tam na opazovanju.

«Tedaj nas ne bodo motili», je vitezu silno ugajalo. «Opravili bomo hitro in brez šuma. Ako ne bomo primorani, ne smemo nikomur storiti ničesar žalega.»

Pred viteza je stopil berič in vprašal, kako naj se vedejo, ako bi se pojavile nepričakovane ovire.

«Bojazljivec!» so godrnjali; tovariši na nepotrebno vprašanje. Zanašali so se, da se jim ne more nič zgoditi.

Vitez jih je poučil: «Ako bomo naleteli na odpor, tedaj izsekajmo pot in bežimo. Kdor bi bil ujet, ta ne sme nikogar izdati.»

«Ujeti se ne damo!» so zatrjevali z moško besedo.

Beriči so se užno preoblekli. Zunaj na dvorišču je čakala odprta kočija. Kolesa so bila ovita s cunjami, da se ne bi čulo ropotanje. Hlapec je napregel iskrega konja, kateremu so sneli podkve. Tiho so zasedli prostore in zaprli vrata.

«Poženi!» je ukazal vitez vozniku. «Živela boginja maščevanja!»

Voz je zdrčal neslišno v nočno tišino.

IV.

Lepa poletna noč je hladila ogreto prirodo. Bilo je ob času prve košnje. Po travnikih je dišalo ovelo seno, zloženo v kupe. Nebo je bilo jasno, a brez lune. Skrivnostno so migljale zvezde.

Pred obzidjem višavske graščine so se ustavili tih koraki. Nekdo je rahlo potrkal na velika železna vrata.

«Kdo je?» je vprašal vratar skozi omrežje.

«Poštenjak, ki prosi prenočišča», se je odzval neznanec.

«Pa tako pozno!» Vratar je pomišljal, ali bi verjel neznančevim besedam.

«Zapoznilo se mi je, ker nisem vajen poti. V temi sem zablodil. Naprej ne morem, ker sem silno utrujen.»

«Kaj vas je napotilo semkaj?» Vratar se je hotel prepričati, ali govori tujec resnico.

«Prodajam zdravilne praške in zelišča. Povsod me sprejemajo z odprtimi rokami.»

Vratarju se je vzbudilo zaupanje. Nič več ni pomišljal in dvomil. Prodajanje zdravilnih zelišč

je takrat cvetelo in prodajalci so bili čislani med preprostim ljudstvom. Sloveli so kot pravi dobrotniki bolehnih siromakov.

Počasi je odprl vrata in povabil neznanca v svojo sobo. Bila je tik ob vhodu. Na debeli hrastovi mizi je brlela leščerba, ki je krajšala vratarju dolge nočne ure.

Tujec je sedel in utrujeno vzdihnil. Nato je odvezal usnjeno torbo in polagal na mizo majhne zavitke. Vsak zavojček je bil označen s posebno barvo in z drugačnim znakom. Prijeten vonj se je začel razširjati po sobi.

«Ali smem ponuditi kak prašek? Proti trganju, prehlajenju, glavobolu?»

Na vse pretege je hvalil svoje izdelke. Vratar je bil že ves zmeden od živahnega pripovedovanja. Slastno je povohal prašek iz zavitka, ki mu ga je tujec razvil pred nosom. Obšli so ga prijetni občutki. Začutil je sladko utrujenost; oči so se mu počasi zapirale, glava mu je klonila na prsi. Omoten od mamljivega vonja je nenadno zadremal.

Neznanec je opravil svoje zlobno delo. Brž je pospravil zavitke nazaj v torbo in odšel iz sobe. Zunaj je zaklenil vrata. Stopil je ven pred obzidje in zažvižgal v prste. Proti vhodu so se plazile temne postave.

V pritličju graščine je utihnilo šumenje. Osebe je končalo večerno delo in odšlo počivat. Luč je gorela samo še v prvem nadstropju, kjer sta bedeli Milena in njena vzgojiteljica.

Zavezanci, ki so v zaostanku s plačilom odkupnine za banovinske ceste na račun cestne obveznosti za leti 1930. in 1931., so zavezani odkupnino plačati, ker je označena odkupnina sestavni del dohodkov banovinskega proračuna za leto 1931./32. Vendar se davčne uprave pooblašajo, da opuste prisilno izterjavo označene davščine, ako bi zavezanci zaradi siromaštva ne mogli plačati odkupnine.

Ljudsko delo in odkupnina za gradnjo in vzdrževanje občinskih cest I. in II. reda se izvajata v vseh onih občinah, ki ne morejo označenih del opraviti z dohodki občinskega proračuna ali z najetim posojilom. Državno nadzorno oblastvo je dolžno, da odredi prisilno popravilo občinskih cest, kjer je ogrožen, oviran ali onemogočen promet, in sicer z ljudskim delom. Zaradi tega morajo imeti vse občine, ki ne razpolagajo s potrebnimi denarnimi sredstvi za označen namen, stalno v razvidu odobrene sezname zavezancev za ljudsko delo in odkupnino.

Politični pregled

«Službene Novine» od 20. t. m.

so objavile zakon o zaščiti kmetov, ki je s tem stopil v veljavo.

Oslabljeni položaj kmetov danes zahteva zaščito za gotovo dobo tako pred prisilno prodajo njihovih posestev kakor tudi pred pretirano visoko obrestno mero za dolgove. Zakon določa tudi ukrepe in

postopek za primer, da bi kak denarni zavod zašel včasne plačilne težave zaradi izrednih odnošajev, izzvanjih s splošnimi kreditnimi težavami ali zaradi nenavadnega in prekomernega dviganja vlog.

Dogajalo se je in se še dogaja po vsem svetu in tudi pri nas, da zaradi vznemirjenja vlagateljev, odnosno naglega dviganja vlog zaide ta ali oni denarni zavod, čeprav je vseskozi na krepkih nogah, v plačilne težave, ker se od njega zahteva nemogoča reč, da od vlagateljev sprejeti in v gospodarstvu vloženi denar takoj spravi skupaj in izplača vlagateljem. Da se v takih primerih zaščitijo v prvi vrsti upniki in vlagatelji pred škodo in izgubo, ki bi mogla nastati, se v zakonu določajo tudi ukrepi, s katerimi se želi vpostaviti ravnotežje omajanih kreditnih odno-

šajev in omogočiti mirno poslovanje denarnih zavodov. Take ukrepe narekujejo splošne gospodarske koristi države in so se jih poslužile že mnoge druge države. Povsod so se pokazale prav blagodejne posledice takih ukrepov.

V Rimu je bil te dni podpisan

dodatni sporazum k naši trgovinski pogodbi z Italijo.

Italijanski listi poudarjajo, da se bodo s tem že itak močne trgovinske vezi med obema državama sedaj še okrepile.

V nedeljo so se vršile

na Pruskem in po drugih nemških deželah deželnozborske volitve,

na katerih izid je z največjim zanimanjem čakala vsa Evropa. Hitlerjevi narodni socialisti, ki so nekaki nemški fašisti, so upali doseči nadpolovično večino glasov, vendar pa jim do polovice še mnogo manjka. Velik napredek njihovih glasov pa vendar kaže, da pridobivajo v Nemčiji na moči nepomirljivci. Ostale stranke razen centrumašev in socialnih demokratov so precej nazadovale. Dela zmožne večine ni v nobeni nemški deželi. Izid volitev je nemško zmedo le še povečal, zlasti na Pruskem, kjer po sedanjem stanju ni mogoče sestaviti nove vlade.

Prav tako so bile v nedeljo

v Avstriji občinske volitve

in v deželne zbere na Nižjem Avstrijskem in v Solnograški. Na Dunaju so obdržali socialni demokratji večino in dobe od 100 mandatov v občinskem svetu 66. Narodni socialisti so napredovali tudi v Avstriji. Pri občinskih volitvah na Koroškem so Slovenci obdržali svoje postojanke. Izvoljenih je bilo na Koroškem skupno 981 socialnih demokratov, 260 krščanskih socialistov, 318 narodnih socialistov, 1391 zastopnikov gospodarske stranke, 219 kmečke zveze, 18 komunistov, 7 pristašev gospodarskega bloka, 1 vele-nemec, 7 heimwehrovcev in 205 Slovencev.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

NEKAJ O SOLATI.

Pravkar se seje po vseh vrtovih solata. Vrtne solate so poznali že stari narodi, kakor Perzijci, Grki in Rimljani, ki jim ta jed ni bila le osvežu-

joča hrana, temveč celo zdravilo za razne obistne bolezni.

Vse vrtno solate imajo rade toplo solčno lego in zmerno vlažna tla. V vsakem primeru potrebuje solata zelo gnojno zemljo. Na slabo gnojeno se razvije le trda in grenka solata. Če gnojimo s hlevskim gnojem, uspevajo solate najbolj drugo leto po gnojenju. Svežega gnoja namreč ne izkoristijo dobro, ker prej zrastejo, preden se je gnoj dovolj razkrojil. Vrt, ki nima dosti črne zemlje, popravimo tako, da ga v jeseni pregnojimo z dozorelim hlevskim gnojem, na pomlad pa z dobrim kompostom. Koristno je tudi polivanje grede z gnojnico pozimi, ko je greda prazna.

Solate so zelo hvaležne tudi za umetna gnojila, treba pa je paziti, da zemlje preveč ne gnojimo. Če je bila greda že za prejšnji pridelek pognojena, se da na 100 kvadratnih metrov na pomlad 1 do 3 kg superfosfata, 1 do 2 kg kalijeve soli in 15 do 25 kg amonijevega sulfata ali čil-skega solitra. Z razredčeno gnojnico ali z razredčeno stranišnico se ne priporoča zalivati solate, razen prav od kraja rasti.

Korenine solate prodrejo globoko v tla, zato je treba zemljo globoko obdelati. To se naredi ponavadi v jeseni, prekopana zemlja pa se pušči čez zimo v prahi. Solate zrastejo prav naglo, zato jih tudi sejemo med drugo povrtovino, kakor med paradižnike, kumare, ohrovt, zelje.

Ko solata dovolj zraste, jo presadimo v vrste. Za presajanje zberemo samo lepo razvite in krepke rastline, ki imajo že 4 do 5 listov. Vrste naj bodo 20 do 30 cm narazen, posamezne rastline v vrsti pa prav tako. Sadikam ne smemo trgati listja in tudi odščipavati korenin. Od setve do doraslosti potrebujejo različne solate od 9 do 14 tednov. Gospodinje morajo paziti, da sejejo vsake tri tedne novo gredico, tako da imajo za vse poletje dovolj solate. Prav znane zgodnje vrste so: majska kračjica, kamenoglavka in trdoglavka; srednozgodnje: zlata postrvna solata in ljubljanska ledenka; za pozno jesen pa: ledoglavka, nansen in maslenka. Domače solate, začinjene z domačim oljem, naj bi noben dan ne manjkalo na nobeni mizi.

Tedenski tržni pregled

SVINJE. Na mariborskem svinjskem sejmu dne 22. t. m. so prodajali prasce, 5 do 6 tednov stare po 50 do 70 Din, 7 do 9 tednov po 80 do

Večerne ure so jima potekale v prijateljskem pomenkovanju. Menili sta se o Adolfu; njune misli so ga spremljale na poti k bogatemu stricu. Pred njima na mizi je ležalo njegovo poročilo.

Hilda ji je v pestrih barvah slikala bodočnost. Z izbranimi besedami je poveljevala vrline njene zaročenca. Govorila ji je o sreči; blagoslov pokojnega očeta jo bo spremljal v novo življenje.

«In vendar se bojim», je skrbelo mlado zaročenko. «Od nekd se mi vsiljujejo slutnje... Čedalje bolj sem nemirna... Kar strah me je, kadar sem sama...»

«Dušica, to je zaradi tega, ker vedno premišljaš... Doslej si živela kakor ptička, toda po očetu si prevzela odgovornost. Pa ne bo zopet dolgo, ko jo boš odložila. Adolf ti bo nadomestil skrbnega četa. Z njim bo dobilo Višavje modrega gospodarja.»

«Oh!» je vzdihnila mladenka. «Kdo vé, kaj mi je še namenila usoda.»

Hilda jo je svarila: «Milena, ne bodi bojzljiva. Adolfa ne more nihče sovražiti.»

«Vem, da ne bo dal nikomur povoda», je povabila glavo. «Na to pa se zlobnost ne ozira...»

«Dragica, ne razumem, zakaj gledaš tako nezaupno v bodočnost. Povej, kaj te prav za prav plaši in tare?»

«Ne vem, je odgovorila. «Morda mi je prirojeno, da se tresem, kadar ne vem, kaj me čaka...»

«Pogum, Milena! Ne vdajaj se prazni domišljiji!»

«Trudim se in prizadevam, da bi se otrsla nadležnih misli, pa se jih ne morem znebiti.»

Pes na dvorišču je divje zatulil. Obe sta utihnili; ni pa jih preveč vznemirilo, ker sta zaupali vratarju. Lajanje je kmalu ponehalo, Hilda in Milena sta začeli zopet po tihem kramljati.

Po hodniku so se začule pritažene stopinje. Kmalu nato so se odprla v sobi vrata. Obe je spreletela nepopisna groza.

Vstopilo je šest našemljenih mož s strahovitimi obrazi. Dva sta ostala pri vratih, drugi so obkolili Hildo in Mileno.

«Roparji!» sta kriknili v silnem strahu in zaklicali proti oknu: «Pomagajte!»

«Tiho!» Poglavar je izdrl meč ter ga zasadil na mizo. Govoril je s potvorjenim naglasom.

Milena se je sesedla v naslanjšču. K njej je stopila Hilda, da bi jo zakrila s svojim telesom. Obe sta od groze trepetali.

«Sedita!» je zapovedal in pokazal na stol ob mizi. «Ne mislita na beg in ne kličita nikogar, ker vama ne more nihče pomagati. Vsaka nepremišljena kretnja vaju lahko spravi v smrtno nevarnost.»

«Poslušajva!» se je odločila Hilda iz ljubezni do svoje varovanke. Zaradi nje je bila pripravljena sprejeti vsako še tako hudo žrtev.

Tresoči se od strahu sta prisledli k mizi, kakor jima je bilo naročeno. Obe sta mrliško prebledeli.

«Nismo prišli morit in ropat», je govoril poglavar z mirnim glasom. «Kdor izpolnjuje za-

povedi, temu se ni treba ničesar bati. Mi ne sejemo krivice, marveč odpiramo pot pravici.»

To je izrekel in pogledal tovariše, ki so z globokim poklonom potrdili njegove besede.

«Milena višavska!» jo je nagovoril z namišljenim poudarkom. «Po očetu si podedovala graščino z obilnim premoženjem. Posvetni zaklad! pa so minljivi; njih blesk zarjavi in ugasne. Človek izdihne, toda čednost ostane.»

Mladenka in njena varhinja sta menili, da gledata prikazen. Morda se je pojavil kak davni grajski prednik s skrivnostnim naročilom. S strahom in trepetom sta čakali nadaljevanja.

«Pripravi papir in črnilo», se je glasilo novo povelje.

«Zakaj?» Mladenka je drhtela po vsem telesu. «Piši!» ji je zapovedal in pričel narekovati: «Znana mi je ničevost sveta in bežnost vsega, kar se rodi na zemlji...»

S tresočo se roko je zapisala mladenka te besede.

«Naprej!» ji je velel, ko je prebral vrstico. «Zato se prostovoljno odrečem vsemu, slavi in bogastvu...»

«Pomagajte!» je viknila mladenka. Pero ji je padlo iz roke.

«Nasilje!» je dostavila Hilda. «Kdo vam je to dovolil?»

«Tiho!» jo je posvaril neznanec. Milena je omagovala.

100 Din, 3 do 4 mesece po 150 do 200 Din, 5 do 7 mesecev po 300 do 350 Din, 8 do 10 mesecev po 400 do 450 Din in leto stare po 600 do 700 Din. Kilogram žive teže se je trgoval po 5 do 6 Din, mrtve teže pa 7 do 8-50 Din.

GOVEJA ŽIVINA. Na mariborskem živinskem sejmu so bile za kilogram žive teže naslednje cene: debeli volj 375 do 450, poldebili volj 3 do 350, plemenski volj 3 do 325, bikji za klanje 3 do 350, glavne krave debele 275 do 4, plemenske krave 2 do 250, krave klobasarice 150 do 175, mlada živina 3 do 5, teleta 5 do 6 dinarjev. Mesne cene so bile: volovsko meso I. 10 do 12, II. 6 do 8, meso bikov, krav in telic 4 do 6, telečje meso I. 10 do 13, II. 6 do 8, svinjsko meso sveže 8 do 16 dinarjev za kilogram.

KROMPIR. Na ljubljanskem trgu v soboto so se cene krompirja za seme dvignile za 10 do 20 par pri kilogramu.

JAJCA. Na ljubljanskem trgu se prodajajo jajca po 50 par. Lepo sveže blago je doseglo 125 Din za par.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi smo dobili v valutah:
1 ameriški dolar za okrog 56 Din;
v devizah:

100 nemških mark za 1338'92 do 1349'72 Din;
1 ameriški dolar za 56'21 do 56'45 Din;
100 francoskih frankov za 222'45 do 223'57 Din;
100 češkoslovaških kron za 167'22 do 168'08 Din;
100 italijanskih lir za 289'55 do 291'95 Din.

Vojna škoda se je trgovala po 203 Din, investicijsko posojilo pa po 58 Din.

Sejmi

2. maja: Ljubno, Dobropolje-Videm, Cerknica, Murska Sobota, Mutá, Ormož, Bohinjska Bistrica, Velenje, Berače, Rogatec.
4. maja: Sv. Jurij ob južni železnici, Slovenska Bistrica, Jesenice, Gornji grad, Domžale, Kočevje, Poljane, Krško, Lož.
6. maja: Št. Gotard, Laško, Loka pri Laškem, Toplice na Dolenjskem, Veržej, Martjanci.

Kratke vesti

— **Povračilo državne in banovinske trošarine na vino in žganje.** Glede na novi zakon o izpembah in dopolnitvah trošarinskega zakona, ki

je dne 20. t. m. dobil obvezno moč, in v smislu brzojavnih navodil finančnega ministrstva, je finančna direkcija v Ljubljani poslala podrejenim uradom in organom naslednjo okrožnico: Registre in shraniščne knjige je treba zaključiti po stanju z 20. t. m. in napotiti točilce vina in žganja, da zaprosijo za povračilo plačane državne trošarine na vino in žganje s kolka prosto vlogo neposredno pri ljubljanski direkciji do 20. maja letos. Prošnje, vložene po tem roku, se ne bodo mogle upoštevati. Isto velja glede prošenj za povračilo trošarine na špirit kot tak kakor tudi špirit v likerju, rumu in podobno. Za povračilo trošarine na špirit morejo zaprositi samo točilci teh tekočin na debelo, drugi prodajalci in točilci pa ne. Prošnje za povračilo banovinske trošarine je vložiti tudi kolka prosto neposredno pri banški upravi, oddelek VII., v Ljubljani. Od 20. t. m. dalje odpade vodenje registrov za alkoholne pijače; prav tako se ukinejo s tem dnev zasebna prosta shranišča za vino in žganje. Imetniki zasebnih shranišč za vino in žganje smejo razpolagati z blagom le tedaj, če imajo točilno pravico in plačajo točilno takso.

— **Vinska razstava in vinski sejem v Šmarju pri Jelšah.** V nedeljo 1. maja dopoldne bo slovesna otvoritev vinske razstave, ki bo trajala 3 dni. Prijavilo se je 205 razstavljalcev s 300 vzorci raznovrstnih vin v skupni množini okrog 4500 hl. Ker bo izbira vsakovrstnih vin zelo velika, zato se vsi zanimanci vabijo, da si prireditev ogledajo. Preskrbljeno je že za ugodne zveze ter bo vozil v nedeljo 1. maja dopoldne od pol 9. iz Rogatca od zagrebškega vlaka avtobus skozi Rogatško Slatino v Šmarje in prav tako z Grobelnega od dopoldanskega mariborskega in ljubljanskega vlaka. Iz Celja pa bo vozil poseben avtobus na vinsko razstavo, ki bo odhajal iz Celja ob 14. uri ter se vračal ob 19. uri iz Šmarja nazaj, tako da bodo imeli potniki proti Mariboru in v Savinjsko dolino ugodno železniško zvezo.

DOPISI

BABINCI PRI LJUTOMERU. (Smrtna kosa.) Nedavno je preminila g. Marija Nemčeva, vdova, prežitkarica v Babincih. Pokojnica je bila stara 83 let. Lani aprila ji je umrl mož g. Jožef Nemeč, prežitkar, star 86 let. Oba sta torej dočakala lepo starost. Blag jima spomin!

BUČKA. (Smrtna kosa.) V nedeljo 24. t. m. smo spremili na zadnji poti 79 let starega g. Alojzija Marušiča, uglednega in vzornega gospodarja iz Dolenjih Radulj. Pokojnik je bil čez 30 let občinski odbornik in mnogo let župan, ki je bil kot tako nepristranski in delaven. Vedno se je držal pravičnosti in resnice. Kako je bil spoštovan, je pokazal njegov pogreb, ki se ga je udeležilo številno občinstvo iz domače in iz sosednih župnij. Pokojnik zapušča žalujočo ženo, sinove in eno hčer. Bodi pokojniku lahka domača zemljica!

BUČE. Dne 17. t. m. zjutraj se je vršil ustanovni občni zbor JRKD v prostorih šolskega upraviteljstva v Bučah. Zbor sta sklicala tukajšnji požrtvovalni šolski upravitelj g. Kos Makso in posestnik g. Sikošek Josip. Zbora se je udeležilo precejšnje število za složno delo zavzetih občanov. Šolski upravitelj g. Kos Makso je obrazložil dosedanje delovanje narodnih poslancev in senatorjev, nato pa je g. Sikošek Josip orisal pomen stranke ter prečital program, katerega so zborovalci povsem odobrvali. V kratkih besedah je g. Jagrič Anton poudarjal potrebo organizacije in pozval zborovalce k sodelovanju in izvolitvi odbora. Izvolil se je naslednji odbor: predsednik Jagrič Anton, podpredsednik Kostanjšek Anton, tajnik in blagajnik Sikošek Josip, odborniki: Golič Franjo, Lupše Mihael, Bizjak Alojz in Pakj Janez, pregledniki računov: Koželj Karel, Sinkovič Martin in Žvar Janez, delegat za sreski odbor Sikošek Josip.

HOČE PRI MARIBORU. (Smrtna kosa.) V petek 22. t. m. smo spremili na zadnji poti prerano umrlega g. Andreja Pukla, posestnika in zidarja v Hočah. Pokojnik, ki je bil star šele 52 let, je bil splošno znan kot dober rokodelec. Za njim žalujejo njegova neutolažljiva žena, ki mu je ob hudi bolezni zvesto stala ob strani, dve odrasli hčerki, dva brata in številni sorodniki in znanci. Ohranjen naj mu bo blag spomin, hudo prizadeti družini pa naše iskreno sožalje.

GORENJI LOGATEC. Ustanovni občni zbor krajevene organizacije JRKD je bil prilično dobro obiskan. Notar g. Tavzes je najprej obrazložil pomen in program nove vsedrjavne politične organizacije, nato pa je bil soglasno izvoljen odbor z županom g. Puppisom na čelu. V tem se je pripeljal narodni poslanec g. dr. Stane Rape, ki je v daljšem govoru orisal politični položaj v državi, obenem pa tudi povedal, kaj so naši poslanci že dosegli v narodni skupščini in kakšne načrte

«Nadaljuj!» je zapovedal. «Stopila bom v samostan, kjer bom odložila svoje ime in si nadela spokojno oblačilo...»

«Predrznost!» je izrekla z gnusom. «Tega ne morem zapisati.»

«Piši!» je zagrmel in iztegnil desnico proti meču.

Mladenka se je zbala in izvršila povelje.

Potem sta nadaljevala: «Graščino z zemljiščem in z vsem premoženjem zapuščam Hildi, svoji vzgojiteljici v dosmrtno lastnino. Nihče nima pravice do njenega imetja.»

«Nesramnost!» se je studilo Hildi tako početje. Ni se mogla premagovati.

«Molči!» se je zadril nasilnik. «Tudi ti boš prišla na vrsto...»

Milenč pa je dejal mehkeje: «Midva sva opraviła. «Daj, naj prečitam.»

Prebral je pozorno od konca do kraja. Nato je položil papir pred njo na mizo. «Podpiši!» ji je ukazal. «S polnim imenom!»

«Ne morem», se je plaho uprla.

«Moraš!» je zahteval. «Zaman je vsak izgovor.»

«Laži ne morem podpisati...»

«Izberi smrt ali življenje!»

«Rajši smrt kakor sužnost...»

«Najprej muke, potem boš umrla...»

«Milena, podpiši!» je prosila Hilda. «Ali pa naj grem tudi jaz s teboj in naj s teboj umrjem.»

«Mladenka se je morala odločiti. Pred očmi se ji je stemnilo, komaj je vedela, kaj je zapisala.

«Sedaj pa ti», se je pošastnik lotil Hilde. S trdimi grožnjami jo je primoral, da je zapisala strašen raslov: «Moja smrtna obsodba.»

Potem je morala nadaljevati: «Zavežem se polni zavesti s častno besedo, da bom skrbno hranila oporoko svoje varovanke ter jo na zahtevo pokazala oblastvu. O vsem, kar se je zgodilo, obljubljam strogo molčati. Za vsak najmanjši prestopok sprejemam najstrašnejšo smrtno kazen.»

Tudi Hilda se je morala podpisati.

Nasilnik se je nekoliko oddahnil, potem pa zaukazal Mileni: «Pripravi se na odhod. Obleci najlepšo obleko.»

«Usmiljenje, milost!» Mladenka in vzgojiteljica sta glasno zajokali.

«Mirno!» ju je razdvojil z gromko besedo. «Moje uho ne prenese vzdihovanja. Tukaj je meč, ki mori in seka.»

Milena se je preoblekla in čakala strašne usode. Poslavljal se je od življenja. Krčevito je zgrabila za roko svojo dobrotnico ter je ni hotela izpustiti.

«Hitro!» je priganjal okrutnik. «Voz je pripravljen.»

«Kam me hočete odvesti?» Stopila je za korak nazaj, kakor bi se mu hotela umakniti.

«V samostan», ji je odvrnil. «V duhovno življenje.»

«Na morišče», je popravila. «Oh, kaj sem vam storila!»

«Ne sodi me po krivici. Govoril sem resnico.»

Hilda je stopila predenj in rekla s krepkim glasom: «Tukaj sem in storite z menoj, kar hočete. Samo Mileni prizanesite.»

«Kar sem pisal, sem pisal. Hitro! Čas poteka!»

Milena je dvignila roke in prosila: «Pustite me, siroto. Ali nimate srea in v njem vsaj trohice sočutja? Kdor me reši, mu dam nagrado.»

«Ne maram ničesar», je odklonil in tovariši so soglasno ponovili.

«Adolf! Duh mojega očeta, stoj mi na strani!»

Obupro se je oklenila Hilde z obema rokama. Poslavljali sta se v tesnem objemu.

Poglarar je vtaknil meč v nožnico in namignil tovarišem, naj bodo pripravljeni. Spomnil se je uspavalnega praška. Hilda je omamljena utihnila. Poglarar jo je položil v naslanjač, dočim so tovariši opirali Mileno, da se ni zvrnila. Nato so jo dvignili in odnesli iz sobe.

Zunaj pred vhodom je stala odprta kočija. Posadili so jo na mehek sedež in zaprli vrata.

Medtem je stopil nasilnik v vratarjevo sobo. Mož je še vedno dremal pri mizi in sanjal o zdravilnih praških. Tujec ga je stresel za rame in odbežal. Planil je na voz in pošepnil vozniku, naj zamahne z bičem.

Vratar se je prebudil in gledal plašno okrog sebe. Glava mu je bila težka kakor po močni opojni pijači. «Odkod ta zaspanost?» se je čudil samemu sebi. Še vedno je bil omamljen od izredno močne in obilne količine uspavalnega sredstva.

(Dalje prihodnjič.)

še imajo. Zborovalci so pazno sledili razlaganjem priljubljenega poslanca in mu soglasno izrekli zapuščnico. — Prosvetni odsek Sokola je v nedeljo zaključil svoj zimski program z dobro naštudirano «Radikalno kuro», ki je vzbujala med številnim občinstvom precej smeha in dobre volje. Sedaj pa se pričinja intenzivnejše delo v telovadnici, ker se bližajo javni nastopi. — Logaška podružnica Jugoslovenske Matice je zopet oživela. Pripravlja se pa tudi ustanovitev Narodne odbrane.

MALA NEDELJA. Ljudska knjižnica, ki jo je prevzela sokolska četa, posluje tudi za naprej kot vsakomur dostopna javna knjižnica. Knjige se izposojujejo proti majhni odškodnini. Poslužite se lepih knjig in pristopajte! Vsi oddelki sokolske čete se prav pridno pripravljajo na svojo prvo akademijo, združeno z materinsko proslavo, ki bo na binkoštno nedeljo 15. maja. Že sedaj vabljene vsi od blizu in od daleč! — Komaj je nastopila pomlad, so se spet začeli širiti požari v okolici. Nedavno je pogorela domačija posestnika Sevra v Rakovcih. V Logarovicah pa so postala žrtve ognja kar tri gospodarstva. Bajse so zažgali otroci. V Moravcih je pogorel dom mizarskemu mojstru Furlanu. Ker so se že pozimi našli letaki z grožnjo, da mora polovico Moravcev pogoreti, je upravičen sum, da je bil ogenj podtaknjen od zlobne roke.

OBREŽ PRI SREDIŠČU. Enkrat se tudi naša vas sme oglasiti. Naš župan g. Martin Rakuša je mož dela, nepristranosti in poštrevnosti. Vsi občani razen redkih izjem smo z njim zadovoljni. Novembrskih volitev smo se udeležili polnoštevilno in 4. t. m. smo na ustanovnem občnem zboru Jugoslovenske radikalne kmečke demokracije v Središču ob Dravi po številu članov celo nadkrilili same Središčane. Dasi bi naša občina mogla imeti lastno organizacijo vse državne stranke, se je vendar, v svesti si, da je v skupnosti moč, pridružila središki. Pri volitvi novega krajevnega odbora je naš župan predlagal, da se nam je dalo toliko odbornikov, kolikor nam jih gre po številu. — Tudi naši gasilci vneto delujejo. Novi odbor gasilnega društva je bil izvoljen prav istega dne, to je 4. t. m. Snuje se mlada četa gasilk v krojih. Spravlja se skupaj tudi moški zbor.

ORLA VAS PRI BRASLOVČAH. Dne 4. t. m. se je zaključil II. tečaj tukajšnje kmetijske nadaljevalne šole z javnimi izpiti in z razstavo v osnovni šoli. Prisotni so bili razen 52 tečajnikov

in tečajnic in njihovih staršev tudi drugi številni gostje. Ob smoteno urejeni razstavi, obsegajoči vse kmetijske panoge, in ob izpiti se je vsakdo lahko prepričal, kako velikega pomena so taki tečaji. Razen domačega učiteljstva sta poučevala v tečaju še g. dr. Vid Červinka s Polzele in g. Leopold Arko, kaplan iz Braslovč. V nedeljo 10. t. m. so podali vrli fantje in dekleta omenjenega tečaja v gasilskem domu v Trnavi s prav dobrim uspehom petdejanke «Domen». Po igri se je razvil prijeten družabni večer tečajnikov in tečajnic.

SEVNICA OB SAVI. V nedeljo 24. t. m. po prvi maši se je vršil na dvorišču osnovne šole dobro obiskan shod, na katerem je govoril naš sreski poslanec g. Urek. Okoli 200 kmetijskih mož je z zanimanjem sledilo besedam g. poslanca. Po končanem poročilu sta govorila še g. dr. D r n o v š e k iz Brežic in g. Beltram iz Sevnice. Zatem je sledil ustanovni občni zbor krajevnega društva JRKD. V novo stranko se je vpisalo 135 članov. Izvoljen je bil naslednji odbor: Sopar Emerik (Žigarski vrh), Beltram Franc (Brezovo), Derstvenšek Janez (Žurkov dol), Trupej Franc in Hochkraut Franc (Šmarje), Lipovšek Franc (Ledina), Stegenšek Martin (Meten vrh); Valant Franc, Cimperšek Karel, Jakil Niko in Kreutz Rudolf (Sevnica). — Sokol v Sevnici pridedi v soboto ob 20. uri in v nedeljo ob 15. narodno igro v 3 dejanjih «Na Poljani». Na praznik 5. maja ob 15. uri se ponovi mladinska igra v šestih slikah «Dve Marički». Vstopnina zelo nizka. Pridite pogledat! Obe igri bosta v Sokolskem domu.

SLATINA RADENCI. (S m r t n a k o s a.) Žalostno so zapeli zvonovi naše župne cerkve pri Kapeli 21. t. m. in naznanili vest, da je za večno zatisnil oči šele 30letni Ivan Klobasa iz Kobilščaka, katerega pogreb se je vršil 23. t. m. Blag mu spomin!

SLOVENJGRADEC. Te dni zvečer se je vršil v gostilniških prostorih Sokolskega doma ustanovni občni zbor krajevnega organizacije JRKD. Ob obilni udeležbi občinstva iz vseh slojev je otvoril zborovanje predsednik sreske organizacije JRKD ravnatelj g. Ferdo Šentjunc in obrazložil vse vzroke, ki so dovedli do potrebe nove stranke. Poudarjal je važnost te nove državne politične organizacije, ki naj združi pod svoje okrilje vse one, ki žele sodelovati na gradbi naše Jugoslavije. Nato je prečital pravila. Članarina se je določila na 6 Din letno. V odbor so bili so-

glasno izvoljeni: predsednik Kopač Leopold, podpredsednik Serajnik Ivan, tajnik Mrovlje Slavko, blagajnik Hmelina Drago, odborniki: Rojnik Ivan, Martelanc Slavko, Grmovšek Miloš, Gorečan Anton, Eiletz Fr., Kvač Ivo, dr. Bratkovič Alojz in Ferber Miroslav.

SV. ŠTEFAN PRI ŠMARJU. (S m r t n a k o s a.) Neizprosna smrt je 13. t. m. pokosila 26letno gospo Terezijo Stražovo, rojeno Zorkovo. Bila je v celjski bolnišnici le 26 ur in je po hudi operaciji za vedno zaspala. Pokojnico so pripeljali na njen rojstni dom, odkoder so jo zanesli na domače pokopališče. Ob grobu pokojnice se je stari oče g. Straža iz Št. Jurija ob južni železnici poslovil od svoje snahe in se zahvalil pevcem in spremljevalcem, ki jih je bilo obilno število. Pokojna Terezija je zapustila svojemu žalujočemu možu tri otročiče. Blagi pokojnici bodi lahka domača gruda! Možu in sorodnikom izrekamo iskreno sožalje!

ŠT. VID NAD VALDEKOM. Visoko v hribih, ki ločijo Mislinjsko od Šaleške doline, leži naša raztresena občina. Še pred dnevi je pokrivala bela odeja naše hribe in s strahom smo gledali mrtvaški prt, ki nam je zakrival obličje matere zemlje. Toda prisijalo je toplo solnce in po solčnih rebrih so pognali prvi znanilci pomladi, beli zvončki in rumene trobentice. — V nedeljo 17. t. m. smo pohiteli v Št. Vid v šolo, kamor nas je klicalo vabilo Izobraževalnega društva, ki je napovedovalo igro «Krivoprisežnik» in nastop domačega pevskega zbora. Vse vloge so bile podane vestno. Zbor, sestavljen iz samih kmečkih fantov in deklet, mož in žena, je zapel prav lepo. Mnogo poštrevnosti je bilo vloženo v to prireditev, saj so sodelovali vaščani, ki so morali skoro uro daleč k vajam, katere je z vso vnemo in ljubeznijo do ljudstva in prosvetnega dela vodil naš šolski upravitelj g. Dragotin Župančič. Lepa prireditev je pokazala, da tudi naši ljudje hrepene po prosveti. Le tako naprej!

TRBOVLJE. V soboto zvečer je bil v Fortejevi dvorani ustanovni občni zbor krajevnega organizacije JRKD. Zbralo se je skoraj 600 oseb. Občni zbor je vodil učitelj g. Rudolf Pleskovič, ki je v svojih izvajanjih podčrtal potrebo složnega sodelovanja vseh stanov za izboljšanje razmer, v katerih živimo danes. Treba je ločiti strokovne organizacije od političnih. Politične organizacije združujejo v sebi vse stanovne, strokovne samo pripadnike posameznih stanov. Strankarske razmere pred 6. januarjem so mnogo zakrivilo, da

Ivan Albrecht:

Mora

XIV.

Po dolgem oklevanju se je Konrad Parapat v soboto odločil za inženjerjev nasvet in je zvečer tudi povedal Veselemu, kaj namerava.

«Čim prej načnete kisló jabolko, tem bolje za vas», je menil inženjer. «Morda si dekle še pomaga. Veste, Konrad, gorjanke so včasih prokletó pretkane.»

«Saj res», se je opogumil Parapat in je že mislil na Cincljo. Baba je videti s hudičevó mastjo namazana. Ta bi lahko pomagala, če bi le hotela ...

Po večerji sta z Veselim kvartala. Prisedel je tudi oče župan in poštar je prišel, pa so marsikatero uganili. Proti deseti se je potlej Konrad odpravil.

«Če se ne boste predolgo motili, vas počakamo», se je smehljaj inženjer, a Konrad je obetal:

«Do ene sem gotovo spet tu.»

Vesely je tlesknil z jezikom:

«Naj bo, ker bo jutri nedelja! Samo ne zaletnité ure!»

Potlej je še stopil za njim:

«Kako pravite, da je ime trnulčici, ki ji mislite nocoj dati slovo?»

«Jerebova Meta je to, tista sloka plavolaska», ga je začudeno pogledal Parapat.

«A pepelka, ki ji v srcu ohranite dom?»

«Naj bo za sedaj še tajnost», se je nasmehnil Konrad in odšel.

«Kam pa gre?» je zamikalo očeta Cajnarja, ko se je vrnil inženjer v sobo.

«Za vami», se je nasmehnil. «V zakonski jarem leze.»

Ker možak ni hotel verjeti, je Vesely podražil:

«Kaj stavimo? Liter vina?»

«Štefan, če hočete, ali pa dva», se je v smehu gladil Cajnar po temenu.

«Dva štefana! Velja!» mu je segel inženjer v roko. «Ko se vrne, bo povedal sam. Kar pripravite se na izgubo!»

Medtem ko je Cajnar zaman ugibal, katera bi utegnila biti pisačeva izvoljenka, je Konrad Parapat po najbolj skritih lazih hitel pod Lom.

«To moram!» se je nervozno priganjal in prišel kakor nemirna senca na Jerebov vrt. Šele tam se je domislil, da se ga dekle bržčas nič ne nadeja in da bo hudo priti v bajto. Previdno je lazil okrog in po prstih pristopical do šupe, toda lina je bila zadelana. Hotel se je že vrniti, ko zapazi za klonico lestvo, jo sname in prisloni pod Metino okno. Rahlo trka in kliče in se mu že zdi, da se je v izbi nekaj zganilo, kar se lestva prevlila in Konrad v loku odleti na tla. Komaj se pobere in ne utegne niti poiskati klobuka, že nekdo trdo mlati po njem.

«Na, hudič ponočnjaški», spozna Jerebov glas in beži, kar ga noge neso, a bajtar za njim.

Okrog Parapata se iskri in kreše, tako ga stari obdeluje in ne neha prej, dokler se bežeči ne spotakne in ne obleži.

«Se boš zlodej vedel potikati okrog naše hiše», ga še obrca in se vrne domov, ne da bi pogledal, koga je strojil.

Medtem sta bili žena in hči prihiteli iz bajte.

«Kaj jih izvabljaš, da se klatijo tod!» se jezí mati, a hči:

«Koga vabim? Še pogledam ne nobenega.»

«Pokrivalo je izgubil», se pripogne mati in radovedna pomoli klobuk hčeri, ki se zgrozi:

«Jejzasta, mati, ženirjev je.»

Tedaj prirobanti z vrta Jereb:

«Temu ne bo več dišalo k nam!»

Ko hoče še zabjčati hčeri, naj se za ves svet ne oglasi nikomur, ko vendar ve, da misli nanjo gospod Parapat, zajavka žena:

«Saj je bil on! Njegov klobuk sva našli na tnalu.»

«Kaj?» se iztrga možu, ko se dotakne nenadejane najdbe.

Meta se strese v joku:

«Zverina! Kaj ste mi storili!»

Brez moči objame mater in ji začne praviti, kaj ji je oni večer Konrad obljubil in kako je z njo.

«Jutri bi me prišel snubit, pa ga oče takó tolovajsko odzene», se topi v solzah.

«Hudičeva sreča taka», se ruši v Jerebu, «kdo bi si bil mislil!»

nas današnja kriza tako hudo tare. Zato je potrebno, da se združijo vsi stanovi v močni vsedržavni stranki, ki nudi jamstva, da se stari časi strankarstva in nelepkih preprirov ne vrnejo več. Poslanec profesor g. Pavlič, ki je bil povabljen na občni zbor, se povabilu ni odzval. Poročilo o položaju je podal tajnik banovinske organizacije JRKD g. dr. Zaje. Njegova izvajanja so bila stvarna in so jih zborovalci poslušali z veliko pozornostjo. Za njim je govoril g. Rudolf Juvan o položaju delavstva. Tudi njegova izvajanja so spremljali zborovalci z velikim zanimanjem. Govoril je še inž. g. Ivo Ivanovič, ki je dokazal, da se vsa javnost zanima za to, da se delavsko vprašanje zadovoljivo reši; delavstvo bo našlo v novi stranki oporo za svoje težnje. Zaradi prenapoljenosti dvorane je bilo nemogoče izvesti vpisovanje članstva in je bil izbran začasni odbor krajevne organizacije JRKD, ki bo nabiral članstvo. V ta odbor so bili izvoljeni: inž. Ivanovič Ivo, predsednik; učitelj Pleskovič Rudolf, podpredsednik; ravnatelj meščanske šole Zavri Albin, tajnik; trgovec Toman Vilko, blagajnik; za rudniške nameščence Gonelli Rudolf in Toman Jože, za delavce Levstik Anton, Štruc Jakob, ornik Pavel in Čuna Rudolf, za železničarje Gerjač Alojz, postajni načelnik, in Dobovišek Ciril, nadzornik proge; za obrtnike in trgovce Berger Ivan in Toman Vilko. G. Koren je podal v imenu podružnice NSZ izjavo, da bo vstopila NSZ v novo državno stranko. Govorili so še drugi govorniki iz delavskih vrst, nato pa je bila sprejeta resolucija, v kateri se pozivajo poslanci, da odločno podpirajo želje in zahteve delavskih strokovnih organizacij, ki so jih predložile vladi za izboljšanje delavskega položaja.

VIRŠTANJ PRI PODČETRJKU. Pri nas bo 1. maja blagoslovljenje nove motorne brizgalne. Prosimo vsa sosedna društva, da nas posetijo na naš veliki gasilski praznik.

DOMAČE NOVOSTI

* **Novi trošarinski zakon** je bil objavljen v «Službenih Novinah» in je stopil v veljavo z dnem 20. t. m.

* **Poslanec Prekoršek med volilci.** Narodni poslanec celjskega okraja g. Ivan Prekoršek je imel tudi preteklo nedeljo dva zelo dobro obiskana shoda; prvi je bil na Vranskem takoj po rani

maši, drugi pa malo pozneje na Gomilskem. Vranski shod je bil pri Kladniku, na Gomilskem pa je bil shod pri Hočevanju. Prvemu je predsedoval notar gosp. Detiček, drugemu pa šolski upravitelj g. Šega. Poslanec Prekoršek je poročal o delu v narodni skupščini in razložil najvažnejše nove zakone. Obširno je razpravljajal o gospodarskem položaju v državi, posebej pa še v dravski banovini in Savinjski dolini, kjer se težave zaradi kmetijskih nepravil še zlasti hudo občutijo. Ostro je pri tej priliki nastopil proti rovarjem in hujskačem, ki povzročajo z lažmi samo zmedo in jemljejo ljudem voljo za vztrajno delo. Iz sedanje nesreče pa nas more rešiti le železna vztrajnost.

* **Smrt starega dušnega pastirja.** V Šmartnem pri Slovenjgradcu je umrl v visoki starosti 90 let g. Janez Lcirtart, upokojeni dekan, nadžupnik in častni kanonik. Rodil se je leta 1842. v Cirkovcah pri Pragerskem. Blag mu spomin!

* **Obratovanje v hrastniški steklarni** je zopet obnovljeno. V kolikor se delavstvo ne bo moglo zaposliti v tovarni, se bo po možnosti zaposlilo pri režijskih delih. Do nadaljnjega veljata stara kolektivna pogodba in tarifa. Podjetje bo zaposlilo kot pomožne delavce predvsem domače brezposelne delavce.

* **Trboveljska premogokopna družba je zopet odpustila večje število delavstva.** Iz Zagorja pišejo, da je bila predzadnja sredo pri obratih TPD nabita že poprej napovedana nova odpustitev rudarjev. Odpuščenih je 212 rudarjev iz kisovškega in kotredeškega revirja in separacije. Potrtost med delavstvom je silna. Splošna je zahteva, naj tudi podjetje nosi del ludih bremen današnje krize. TPD ne bo propadla, ako se za leto dni zadovolji z manjšim dobičkom ali se mu čisto odreče. Istega dne je bila tudi v Hrastniku nabita lista vseh s 16. majem odpuščenih rudarjev. Razna posredovanja so pomagala le toliko, da je bila odpustitev sredi meseca odgodena za štiri najst dni. Odpuščenih je v obeh obratih Hrastniku in Ostrem 261 delavcev.

* **Stanje na Jesenicah se boljša.** Zaposlenost jeseniškega delavstva se ravna po naročilih blaga. Za enkrat je zaposlenil nekaj nad 1000 delavcev, predvsem družinskih očetov. Dela se po večini šest ur dnevno. Nekateri obrati delajo namestu treh prejšnjih dnevnih izmen sedaj le v dveh izmenah, nekateri oddelki pa izmenjujejo delo tako, da gotov čas dela ta skupina in potem zopet druga. Na ta način znaša povprečno zaposlenje delavcev, ki sploh delajo 4 ure na dan.

V splošnem je zatvoritev tovarn za toliko tednov hudo prizadela vse sloje. Na občino dežujejo še vedno prošnje za podporo v denarju in živilih, toda občina že v rednih časih ni lahko krila svojih potreb. Da ni prišlo v času popolne-ustavitve obrata do kakih obžalovanja vrednih dogodkov, se je zahvaliti v prvi vrsti občudovanja vredni disciplini delavstva. Tudi ni bilo neredov pri razdeljevanju živil. Za preprečenje gladu tisočev družin ima veliko zaslugo krajevna bratovska skladišnica, ki je vzorno organizirala pomožno akcijo. V veliki meri so pomagali lajšati bedo tudi občini Jesenice in Koroška Bela in njuna aprovizacijska odbora, ki sta z nabranimi živili podpirali one družine, ki so že poprej živele v velikem siromaštvu. Vsa čast in priznanje obema županoma. V glavnem so najmušji tedni minili, toda posledice tega izprtja se bodo še dolge mesece čutile v mnogih družinah.

* **Ne selite se v Ameriko!** Izseljenski komisariat v Zagrebu javlja: Naša zastopstva v Zedinjenih državah poročajo, da bi bilo najbolje, ako bi se začasno ustavilo sploh vsako izseljevanje v Zedinjene države. Četudi je naša kvota zelo majhna, bi vendar tudi ono malo število izseljencev naletelo na velike težave in padlo na breme javni dobrodelnosti, če nima v Ameriki rodbine, ki je premožna in ki bi mogla in hotela zanje skrbeti dalje časa, dokler ne najdejo zaslужka. Namovo došle nikdo ne sprejme rad na delo, ker celo milijoni domačih delavcev le s težavo najdejo zaslužek. Da se dobi mesto navadnega delavca, je treba dobrih zvez.

* **Zanimivo krizgo** z naslovom «Med padarji in zdravniki» je izdal pred kratkim čitateljem «Domovine» že dobro znani naš sotrudnik gospod Janko Kač. Knjiga je vzbudila mnogo pozornosti spričo svoje jedre vsebine, zajete prav iz življenja. Lep in lahko umljiv jezik se izvrstno družji s pestro vsebino. Vsem čitateljem knjigo prav toplo priporočamo. Naroča se pri založbi «Zemlja» v Ljubljani, Večna pot 14. Založba je za naročnike «Domovine» dovolila popust, tako da stane knjiga: nevezana 21 Din in v platno vezana 31 Din s poštnino vred.

* **Pravilnik o pomočniških izpitih.** Na podlagi obrtnega zakona je minister za trgovino in industrijo predpisal pravilnik o pomočniških izpitih. V kraju, kjer je sedež društva (pri okrožnem odboru), se ustanovi izpitna komisija za pomočniške izpite, ki je pristojna: 1. za učence, ki so po predpisih dokončali učno dobo pri lastni-

Sam ne ve, ali naj miri ženo ali tolaži hčer, ali naj pa celo mahne za onim in ga prosi za odpustanje.

«Za njim stopi», svetuje žena. «Kaj si taka burja! Vsaj pogledal bi bil, koga preganjaš, teslo gorjansko!»

Ves prepaden pokliče Jereb še tri sto rogatih, se malec obira in nazadnje res gre in tava po gošči, pa ne najde o Parapatu nobenega sledu.

«Jutri mu povem, kako in kaj. Bo vsaj vedel, da je dekle pošteno. Če je pravi, mu bo celo všeč», potolaži doma ženo, a sam se ne more pomiriti. Skoro še bolj je zmeden kakor Parapat, ki se je po trenutni omedlevici kmalu zavedel ter se jel ves vrtoglav vleči dalje. Kamor se je potipal, ga je skelelo, a krvav le ni bil. Čisto pijan od bolečin je murral:

«Prokleti dedec, kako je pobesnel!»

V glavi mu je hrumelo, kakor bi se v njej vrtela mlinska kolesa, in bolj in bolj pogosto je moral počivati, tako je bil ob moč.

Bilo je oblačno in luna je že zašla, toda vzlje temi se je Konradu videlo, da ne hodi prav. V gošči se mu je zdel svet čudno razrit in preveč skalovit, a prave steze nikakor ni mogel najti.

«Do zore ležem», je sklenil in jel tipati za mahom, kamor bi se vlegel, ko zahrešči dražje pod njim in ga spodmakne, da kakor hloď zdrkne v brezno. V hip se mu zazdi, da se godi nekaj strašnega za njim, toda glava buta ob razjedeno skalovje in Parapat se izgubi v nezavest, še preden obvisi na vejah mogočnega trna, ki je nekaj

metrov pod gozdnim površjem koreninil v razpokani steni in s krivenčastim vejevjem preprezal žrelo pošastne globine. Niti gane se ne Konrad, samo grčiče stokanje se trga iz brezna in ob prvem svitanju vzbudi delavce, ki so si bili iz lubja in tramovja zgradili tam blizu kolibo, da jim ni bilo treba tavati za prenočiščem po raztresenih hišah. V nadi, da grčiče v bližini ponesrečena divjačina, ki jo je pri razstreljevanju skalovja po naključju zadel oster odmetek, se razkrope iskat po gozdu in se že vesele pečenke za nedeljski pribojšek. Iščejo in iščejo, dokler se nenadno ne oglasi njih dvoje:

«V brezno je...»

Vsi prilezejo tja, svetijo v prežečo temino in spoznajo:

«Inženjerjev pisač!»

Brž v Golševo, hitro k Hojniku, v najbližjo hišo, nemudro po vrvi, drugi naglo delat nosilnice, vse mora dirjati in brzeti, da rešijo človeka, dokler je še vsaj živ. V južnjaški živahnosti kriče okrog brezna kakor žerjavi in v isti sapi kličejo Boga in vruga na pomoč. Mlad dečko se odloči, da ga po vrvi spuste k ponesrečenecu. Z naporom oplete krog Parapata tri zanke, toda trnjevit vejevje drži žrtev kakor s kleščami in z delavcev curlja znoj, preden spravijo pisača na svetlo.

«Žila še bije», ugotovi priletel možak, pa že odnese onemoglega in srečaje med poljo Francon s sinom.

«Ali se je hudo?» se zasmilj Hojniku razrevarjeni Parapat

«Samo duh je še v njem», hite delavci in kmet jim ne brani, odnesti umirajočega v njegovo hišo. Vsega krvavega položja na posteljo, mu izpirajo rane in vrišče okrog njega, ko pride že tudi četvorica iz Golševega: kaplan s cerkovnikom in inženjer Vesely z delavcem, ki ga je obvestil o nesreči. Kaplan potipuje ranjencu žilo in skomizgne proti inženjerju:

«Vašega uradnika ni več —»

Delavca se spogledata, Francon in Nace se odkrijeta in duhovnik začne tiho moliti, Vesely pa stopi k postelji in tiplje in išče še znakov življenja, toda Parapatu že sili sokrvica iz nosa in polodprte oči so steklene.

«Škoda mladega človeka», pravi inženjer in zakrije mrliču obraz. «Dokler ne pride zdravnik, naj ostane tako», zaprosi gospodarja in z duhovnikom vred odide.

«Še tega se nam je manjkalo v hišo», pristoče Minka. «Kako me bo odslej strah! Ali ni znal kje drugje umreti!»

Oče jo karajoče pogleda:

«Tiho, deklina, saj je vendar kristjan!»

Delavca se počasi izmuzneta venkaj in kreneta nazaj proti kolibi. Nace prenese izza mize klop k postelji, nažge leščerbo, vzame križ z omare ter postavi oboje na klop. Oče Francon zagrne okna. Nato odideta oba venkaj. Dekleti že čakata pred hišo in obe hkratu zagotavljata, da ne bosta spali doma, dokler je ta mrlič pod njih streho.

(Dalje prihodnjič.)

kih obrtnih delavnic, ki so člani društva ali pa v tovarniški delavnici; 2. za učence, ki so po predpisih končali učno dobo, če določi komisija pristojna zbornica iz zakonitih razlogov; 3. za učence, ki dokažejo s spričevalom, da so uspešno zaključili strokovno šolo ali pa poseben strokovni tečaj; 4. za učence, ki so po predpisih končali učno dobo iz obrtnih strok v ustrežajočih delavnicah na področju društva, ki ne spada pod obrtni zakon in 5. za kandidate, ki ponavljajo pomočniški izpit. Ispitna komisija obstoji iz treh članov, in sicer iz predsednika in dveh mojstrov. Predsednika in njegovega namestnika postavi na predlog zbornice ban. Člana mojstra in njuna namestnika določi društvo. Za člane izpitne komisije smejo biti postavljeni samo državljani kraljevine Jugoslavije. Člani izpitne komisije ne smejo biti v sorodstvu s kandidati. Članstvo izpitne komisije je obvezno in se ne sme odkloniti brez tehtnega razloga. Član izpitne komisije, ki brez tehtnega razloga ne vrši svoje dolžnosti, se sme kaznovati z denarno globo do 500 Din. Lastniki delavnic so dolžni prijaviti svoje učence društvu za pomočniški izpit, kakor hitro ti končajo učno dobo. Prijavo k temu izpitu pošlje lastnik delavnice naravnost društvu, na katerega področju se nahaja delavnica, kjer se je kandidat učil. Izpit je javen. Na izpitu mora kandidat dokazati, da se je praktično naučil obrti in da bo lahko delal kot pomočnik. Kandidatu, ki napravi izpit, izda društvo pomočniško izpričevalo. Če kandidat ne pokaže zadosti znanja, se mu pomočniško izpričevalo ne izda. Na njegovo zahtevo mu da društvo posebno izkazilo s priložbo, da je končal učno dobo brez pomočniškega izpita. Ta kandidat sme po treh mesecih izpit ponavljati. Če izpitna komisija ugotovi, da kandidat pri izpitu ni pokazal zadostnega znanja po krivdi lastnika delavnice, v kateri se je učil, je dolžna to prijaviti pristojni splošni upravi oblasti prve stopnje, ki bo kazensko nastopila proti lastniku delavnice. Za izpit kandidati ne plačajo nikake izpitne pristojbine, pomočniška izpričevala pa plačajo društva, ki morajo prav tako poskrbeti za odškodnino članom izpitne komisije. Nadzorstvo nad izpitnimi komisijami vrši ban.

* **Ljutomersko sresko učiteljsko društvo** proučava na vnebohed 5. maja svojo 60 letnico z naslednjim sporedom: ob 6. zjutraj maša za pokojne člane, ob pol 9. v sokolski dvorani slavnostno zborovanje (govor tovariša Stojarja), ob 13. skupni obed, ob 15. jubilejni koncert sreskega učiteljskega pevskega zbora v sokolski dvorani s prijaznim sodelovanjem goslarkega umetnika tovariša Frana Serajnika in profesorice Zacherlove iz Maribora. Udeleženci skupnega obeda naj se do 4. maja oglase pri tovarišu Miklu.

* **Mirensko sokolsko okrožje.** Vsem društvom tega okrožja javlja načelnštvo, da bo v nedeljo 8. maja tretja redna seja prosvetarjev in tehničarjev okrožja ob 10. dopoldne v Karmelju—Št. Janžu v sokolski telovadnici. Vabila in program dobite naknadno!

* **Občni zbor Zveze gostilničarskih zadrug v Ljubljani** se je vršil 20. t. m. Zborovanje je otvoril predsednik g. Fran Kavčič. Po predsedniškem govoru je prečital tajnik g. Anton Pintar obširno letno poročilo iz katerega je razvidno, da je zveza vedno budno pazila na gostilničarske koristi. Navdušeno pozdravljen je podpredsednik zveze, poslanec g. Anton Cerar poročal o borbi v Beogradu za trošarinski zakon. Breme trošarine je postajalo vedno hujše in zato je bila izprememba zakona potrebna. Novi zakon, ki je stopil 20. t. m. v veljavo, je vsaj nekoliko ugoden za gostilničarje. Za poslancem g. Cererjem je povzel besedo tajnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo g. dr. Pretnar in poročal o zakonih proti draginji in o trošarini. Izvajal je, da protidraginjski zakonski načrt nikakor ne ustreza potrebam, glede trošarinskega zakona je med drugim omenil, da ostane gostilničarska zahteva neizpremenjena: trošarina naj se plača od pipe. Obširen razgovor se je razvil o tujskem prometu. Zlasti so poudarjali vsi govorniki potrebo pri-

tegnitve gostilničarjev k posvetovanjem o tujskoprometnih vprašanjih, saj je gostilničar tisti prag, preko katerega hodi tujski promet. Na vprašanje odposlancev o stanju akcije za zgradbo gostilničarske pivovarne je odgovarjal upravni svetnik g. Majcen, Poudaril je, da ves upravni svet dela brezplačno in da je stanje vplačil delnic prav zadovoljivo. Vplačana je dobra tretjina delnic v celoti, drugi dve tretjini pa delno. Na svojo novo pivovarno smemo biti ponosni in nam ne bo treba jemati inozemskega piva.

* **Finejša namizna sol.** Uprava državnih monopolov je začela prodajati sol, predelano po načinu namizne soli «serebos», ki jo prodajajo v Angliji, Franciji in v drugih zapadnih državah. Poleg svoje odličnosti ima ta sol to lastnost, da pod vplivom vlage ne postaja gručasta. Primesi fosfatov in magnezije pa zelo ustrezajo človeškemu telesu. To sol je mogoče nabaviti pri vseh prodajalcih soli na drobno v vseh večjih krajih po 12 Din za kilogram v škatlicah po pol kilograma. Prodajalci na drobno, ki še nimajo te soli, naj si jo nabavijo pri svojih dobaviteljih na debelo.

* **Mariborski javnosti!** Gremij trgovcev v Mariboru nam je poslal: Obratne razmere pri denarnih zavodih kakor tudi splošni finančni položaj sta prisilila industrijo in veletrgovino, da skrbita kreditiranje trgovcem na minimum, v največ primerih pa prodajata blago samo proti gotovini. Posledica te neizogibne omejitve je, da tudi trgovci na drobno čimbolj skrbijo kreditne dobave ali pa bodo celo prisiljeni, kreditne dobave čisto ukiniti.

* **Kmetijska eksportna zadruga v Mariboru razpuščena.** Dne 6. februarja letos je izšel odlok banske uprave, da se mora podvreči poslovanje Kmetijske eksportne zadruge preiskavi. Odredba je vzbudila v javnosti ogromno zanimanje. Ko pa je dobil zavarovalni odsek zadruge komisarja, je zopet vse potihnilo. Voditelji zadruge so bili izpuščeni iz preiskovalnega zapora. Sedaj pa je vnovič posegla v zadevo banska uprava ter odredila te dni oblastven razpust zadruge. Banske uprava opira svojo odredbo na dejstvo, da je zadruga prekoračila svoj delokrog, ker ni predvidevala v svojih pravilih zavarovalnih poslov. Izvrševala je posle, ki spadajo izrecno v delokrog zavarovalnih družb, ne da bi bila zaprosila za tozadevno dovoljenje. Vršila je zadružne posle pri nečlanih, ker zavarovalnici niso plačevali zadružnih deležev. Banska uprava je odredila, da se brez odloga stavijo premična imovina, denarna sredstva, poslovne knjige in poslovni pripomočki pod zaporo. Zaporo izvrši dosedanji likvidator zavarovalnega odseka zadruge, okrajni podnačelnik dr. Vrečar. Poverjen je z nalogo, da brez odloka zavaruje koristi članstva ter vrši samo one posle, katerih ni dopustno zaradi koristi zadružnikov in zadruge odložiti.

* **Ponarejeni stotaki** so pričeli krožiti po Ljubljani. Dobili so jih v trafikah in raznih trgovinah, en izvod pa celo tudi v Narodni banki, ki so pa ponarejeni bankovci takoj prepoznali. Uvedena je sedaj stroga preiskava. Sicer pa so bankovci slabo ponarejeni in jih je lahko prepoznati.

* **Cepljenje svinj v Ljubljani.** Posestniki iz področja ljubljanske občine, ki hočejo, da se jim cepijo svinje proti rdečici, naj prijavijo do 15. maja mestni klavnici v Ljubljani svoje naslove in število svinj.

* **Pobegla dečka.** Dne 16. t. m. sta odšla z doma Ljutomerska meščanskošolska učenca Fran Bukovšek in Slavko Bagoša, da bi se zapeljala v Afriko. Doslej se dečka še nista vrnila, kdor bi kaj vedel o njih, naj to sporoči meščanski šoli v Ljutomeru ali pa očetu mlajšega dečka g. Bukovšku, orožniškemu naredniku v Križevcih v Prekmurju.

* **Legar se je pojavil v okolici Ljutomera.** V Stročji vasi je zbolelo nekaj u-lužbencev ge. Vardove. Dve ženski sta že umrli. Naši na tujem.

* **Grozna smrtna nesreča.** V rudniku Zbelovem pri Poljčanah se je pripetila smrtna ne-

sreča, ki si je izbrala za žrtev komaj 20letnega delavca Franca Ferleža. Fant je bil zaposlen pri razstreljevanju kamenja, pri tem pa mu je predčasno eksplodirala mina, ki ga je strahovito razmesarila. Našli so ga mrtvega v mlaki krvi.

* **Velik požar na Golem brdu.** Te dni je gorelo na Golem brdu pri Mednem. Zgoreli sta dve hiši z gospodarskima poslopjema. Na pomoč so prihiteli gasilci iz Mednega in bližnje okolice. Gašenje je bilo zelo otežkočeno, ker stoji hiša na hribu in ker v bližini ni vode. Vsa štiri poslopja so pogorela do tal. Požrtvovalnim gasilcem se je posrečilo preprečiti, da se ogenj ni razširil tudi na sosednja poslopja.

* **Sol sta prodajala za saharin.** Pod tem naslovom je priobčila «Domovina» od 3. decembra 1931. v št. 49. notico, da sta dva moška na domaškem sejmu 25. novembra 1931. ponudila nekemu delavcu v nakup zabor saharina. Delavec, da je saharin kupil, a je potem ugotovil, da je kuhinjska sol. Notica javlja tudi, da se je orožništvu iz Domžal in Preddvora posrečilo izslediti sleparja v osebi... Rakovca Franca, po domače Pavletovega, iz Gorič. Podpisano uredništvo izjavlja, da je objavilo to notico na podlagi napačne informacije, da je sodno postopanje dokazalo popolno nedolžnost g. Rakovca Franca in da so vse navedbe omenjene notice, kolikor se tičejo g. Rakovca, brez podlage. Uredništvo «Domovine».

* **Električni tok ga je usmrtil.** V ruški tvornici za dušik je 20letnega delavca Antona Kramerja ubil električni tok. Smrtna nesreča mladega delavca je v ruški tvornici med delavci zbudila splošno sočutje, zlasti pa sočustvujejo vsi s hudo prizadeto ubogo materjo, ki ji je bil pokojni sin edinec in rednik.

* **Huda avtomobilska nesreča.** V ponedeljek zvečer se je pripetila na Dunajski cesti v Ljubljani v bližini Stadiona huda avtomobilska nesreča. Avtomobil znamke «Chevrolet», ki ga je šofiral sin občinskega svetnika in elektrotehničnega podjetnika g. Ivana Mihelčiča, je na voznji v mesto po usodnem naključju zavozil v občestni kamen. Udarec je bil tako silen, da se je razbil ves avto. Vsi potniki v njem, občinski svetnik g. Ivan Mihelčič starejši, njegov sin Ivan, hčerka Marica in trgovec g. Friderik Prevc iz Prezida, so zleteli v velikem loku na cesto in obležali nezavestni. Najbolje je bil poškodovan občinski svetnik g. Ivan Mihelčič starejši, ki je dobil hude notranje poškodbe in si razbil tudi glavo na čelu. Hčerka Marica se je prav tako poškodovala na glavi in si je pretresla možgane. Trgovec g. Prevc si je prerezal samo desno roko in dobil nekaj manjših prask. Najlažje poškodbe je dobil sin Ivan, ki se je opraskal samo na desnem licu. Dočim so prve tri poškodovance takoj odpeljali z reševalnim avtomobilom v bolnico, je sina Ivana odpeljal domov avtomobil g. Khama, ki je slučajno privozil mimo. Žal je g. Mihelčič, ki je užival v Ljubljani splošen ugled, kmalu po prevozu v bolnico umrl.

* **Smrtna nesreča v Rudniku.** Zbelovski premogokop, ki je bil pred nedavnim časom obnovljen, je zahteval svojo žrtev. Ignacij Ferlež iz Lovnika pri Poljčanah je bil zaposlen z razstreljevanjem. Približal pa se je prezgodaj podminiranemu delu v rovu, in to je bilo zanj usodno, zakaj v tem hipu se je mina vžgala in ubogemu nesrečniku razbila lobanjo. Ferlež je bil takoj mrtev.

* **Rudniška nesreča pri Zajecarju.** Te dni se je pripetila v rudniku Vrški Čuki huda nesreča. Prišlo je do eksplozije plinov v petem rovu 200 metrov globoko pod zemljo. Rudarji so se prav v tem času izmenjavali in zato nesreča ni zahtevala še več človeških žrtev. V rovu je bilo v času eksplozije samo pet rudarjev, in sicer Slovenci Alojzij Rupčič, Ivan Ivnikar in Julij Kupšek in domačina Mile Usnič in Nikola Mileta. Alojzij Rupčič in Mile Usnič sta bila na mestu mrtva, dočim so bili ostali hudo ranjeni in so dobili vrhu tega še zastrupljenje od plinov, ki so se razvijali po eksploziji. Pravi vzrok eksplozije še ni ugotovljen, domneva pa se, da je prišlo do

eksplozije zaradi neprevidnosti enega izmed ponesrečenih rudarjev.

* **Velik požar v Podvincih.** V soboto okoli 20. ure je nenadoma začelo nebo v Podvincih pri Ptujju. Gorelo je pri posestniku Francu Čučku na koncu vasi. Ogenj je nastal v listnjaku in se je kaj hitro razširil na vse gospodarsko in stanovanjsko poslopje, ki sta bili pod eno streho. Na kraj nesreče so takoj prihiteli domači gasilci in za njimi še gasilci iz Dornave in Spuhlje. Ker je stala zgradba tik pod gozdom, je bila tudi nevarnost, da nastane gozdni požar. Zgorelo pa je nekaj premičnin in gotovine za 12.000 Din. Čuček trpi nekaj nad 100.000 Din škode, ki je le delno krita z zavarovalnino. Ogenj je gotovo zanetila zlobna roka. Dobro pol ure pred požarom je namreč prišel k Čučkovim neki moški prosit za prenočišče, ki pa mu ga je Čuček odklonil. Kmalu po odhodu neznanega moškega je začelo goret v listnjaku. Orožniki marljivo pozvedujejo za neznanim moškim.

* **Hude posledice otroške neprevidnosti.** Josip Vičič, strojnik pri Samsovem podjetju v Litiji, se je popoldne peljal z motornim kolesom za Savo. Ko se je okrog 14. približal predilniškimi hišam, je priletel na cesto petletni Groznikov Francelj, sinček predilničarja, in hotel vtakniti palico v kolo motocikla. Vozač se je sicer izognil, toda fantek je svojo nepremišljenost že izvršil. Sunek ga je vrgel po tleh in je fantek dobil precej hude poškodbe po glavi. Prenesli so ga k zdravniku dr. Ukmarju, ki je nasvetoval, da so malega ponesrečenca zvečer prepeljali v ljubljansko bolnico.

* **Požar v Mateni.** V noči od ponedeljka na torek se je vnelo gospodarsko poslopje Janeza Stražišarja v Mateni pri Igu. Ljudje so bili že vsi pri počitku. Vzdramil jih je šele plav zvana vaške cerkve. Ko so dospeli na kraj nesreče, so ognjeni jeziki že objeli poslopje. Nesreči se je pridružila še nezgoda domačega gasilnega društva, da ni bilo brizgalne doma, ker se je nahajala v popravilu. Gasilnemu društvu iz Brestagre zahvala, da se ogenj ni razširil na sosedno poslopje, katerega so se že prijeli plameni ob času, ko je to društvo dospelo na pomoč.

* **Oven je okradel Osla.** Kmetijski fant Rudolf Osel iz Kosiš pri Podnartu je postal žrtev slabe družine. Dvignil je v Mestni hranilnici v Kranju večji znesek, potem pa se je prijeljal v družbi Gabrijele Ovna in Franceta Kačnika, ki ima priimek Leopard, v Ljubljano, kjer so zavili v neko gostilno v Kolodvorski ulici. Po izdatnem pitju je nato legel Osel v gostilni na posteljo, kjer pa sta ga poiskala Oven in Leopard in mu ukradla vso gotovino, nekaj nad 1000 Din. Oven in Leopard sta bila aretirana in sta tatvino priznala.

* **Maščevanje zaljubljene vdove.** V Kuštanojcu v Prekmurju je posestnici Frančiški Fajsovi kmalu po poroki umrl mož. Brhka vdova je hitro prebolela izgubo in se zagledala v soseda Ludovika, ki je bil tudi vdovec. Vdova je že računala s tem, da se bosta vzela, in zato je nekega večera povabila soseda na dom, da spregovorita končno besedo. Sosed Ludovik pa je ostal hladen. Ko je pa Frančiška izvedela, da je Ludovik obljubil zakon dekli Ančki, ki je služila pri njem in mu gospodinjala po ženini smrti, jo je tako pogrelo, da je sklenila hudo maščevanje. Ko sta Ludovik in Ančka odšla na oklic v Mursko Soboto, je nastal na Ludovikovem posestvu požar, ki je upepelil lepo domačijo. Požiga je bila takoj osumljena vdova Frančiška, ki se je te dni zagovarjala pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča. Frančiška je dosledno vse tajila, toda priče so izpovedale drugače in jo zelo obremenile. Obsojena je bila na dve leti hude ječe in na povračilo škode 19.000 dinarjev.

* **Očeta je ubil.** V Blatni Brezovici je Jerajeva domačija slovela do zadnjega daleč naokrog kot trdna in 73letni France Jeraj je bil spoštovan poštenjak in varčen mož. Pred leti, ko je na domačiji gospodaril še oče France, je vladal v družini božji mir. Sin France pa je bil trmoglavec, ni mu dišalo delo na polju. Pobral jo je v Ameriko še pred vojno. Po vojni se je vrnil domov,

Očeta je toliko časa nagovarjal, da mu je lepo uspevajočo kmetijo izročil, a sam si je s svojo ženo izgovoril običajen prevžitek. Stara sta se iz velike hiše preselila v skromno hišico. Živela sta sama zase. Sin se je oženil in začel tudi zapravljati. 5. marca popoldne je oče cepil drva, nato pa se odpravil v svojo hišico. Tja je pridrvel France in kmalu je nastal med obema prepir zaradi neke žage. Mati je pobegnila pred besnim sinom, ki je začel očeta pretepati. Udaril ga je močno po glavi, da se mu je kri kar v curkih polila po obrazu. Sin je nato zbežal, oče pa se je zatekel po pomoč k sosedovim, kjer so mu rano izprali, nato pa je šel k vrhniškemu zdravniku dr. Šabcu, ki je rano pregledal in zadevo prijavil orožnikom. Oče je kmalu po tem dogodku začel tožiti, da ga glava silno boli. Prosil je soseda, naj ga spremi na polje, da se bosta nekoliko razvedrila. Nedavno pa je stari mož legel v posteljo in pretrpeti je moral silne bolečine. Več dni je ležal v popolni nezavesti. Kmalu nato pa je umrl. Orožniki so mladega gospodarja aretirali.

* **Zareče železo mu je prežgalo nogo.** V valjarni jeklarne na Ravneh se je pripetila delavcu g. Vidrihu v soboto okrog 23. ure ponoči huda nesreča, ki bo delavca najbrže onesposobila za nadaljnje delo. V ogromnih pečeh razbeljujejo kose jekla, katerega potem valjajo v dolge palice raznih oblik. Svetlordeče kače bliskovito švigajo med valjarji. Ena takih železnih palic v soboto ni bila dovolj enakomerno razžarjena in je švignila zaradi tega v krivi smeri. Kljub temu, da se je delavec, videvši nevarnost, takoj umaknil na stran, ga je palica vendar zadela v levo nogo, mu prežgala meso in poškodovala tudi kost. Nevarno ranjeni Vidrih je bil ponoči nemudoma prepeljan v bolnico.

* **Zločinski požigalec prijet.** Na Polskavi pri Slovenski Bistrici, je bilo od letošnjega novega leta 26 požarov. Vse je slutilo, da je tukaj vmes zločinska roka, toda šele sedaj se je posrečilo orožnikom zalotiti nekega Trgleza, hlapca pri Lesjaku, baš ko je hotel podtakniti ogerj pri skednju svojega gospodarja. Priznal je 23 požigov. Zločinca je hotela napasti razžarjena množica. Le s težavo so ga orožniki spravili proč in v zapor.

* **Požig.** Te dni zvečer je nastal ogenj v zidanci posestnika Starihe iz Brstovca. Domači in najeti delavci so bili po večini še pokoncu, zato so ogenj še pravočasno opazili in rešili vino. Posestnik pa ima na poslopju občutno škodo, ker ni bil zavarovan. Ogenj je bil očitno podtaknjen.

* **Smrtna žrtev noža.** V Ihanu pri Domžalah je bil dne 24. t. m. zvečer izvršen zavraten zločin. Miren in pridni kmečki fant, ki se je vračal proti večeru s prijateljem domov, je postal na cesti žrtev podivjanega siroveža. V gostilni Frančiške Urbanijeve v Ihanu so omenjenega dne popoldne med drugimi popivali 23letni Ignac Dime, njegov brat Miha in njun svak Jakob Mušič, vsi trije iz Depale vasi. Z njimi je bil v družbi čevljar Močnik, s katerim se je začel Ignac Dime prepirati. Močnik se je namreč brez Dimčeve vednosti izposodil kolo in mu ga nekoliko pokvaril. Ker je Dime neprestano drezal v Močnika, je naposled iz prepira nastal pretep, med katerim jo je Dime skupil. To ga je malo izpametovalo, toda jezo je še vedno kupal. Okrog 18. sta se Dimčeva z Mušičem vračala domov. Brata sta sedela na enem kolesu, Mušič pa na svojem. Na cesti pred Breznikovo hišo v Ihanu so srečali Antona Dragarja in Andreja Lenčka iz Preloga. Dragar je peljal svoje kolo, Lenček ga je pa spremljal. Dragar je fante pozdravil: «Dober dan!» Ignac Dime je odgovoril: «Bog daj!» Takoj nato je pa zamrmral: «Marš!» To je bil menda znak za napad, kajti v naslednjem trenutku sta brata ustaviila kolo, skočila z njega in Ignac je z odprtim nožem v roki planil na ničesar hudega slutečega Dragarja. Še preden se je ta zavedel, za kaj gre, ga je Dime že dvakrat sunil z nožem in ga zadel enkrat v podlake, drugič pa v ramo ter mu prerezal žilo odvodnico. Dragar je vzkliknil: «Aha, te že poznam, takoj te prijavim orožnikom!» Sedel je na kolo in se hotel odpeljati, jedva je

pa pognal kolo, je omahnil in se zgrudil na tla, kjer je kmalu izkrvavel. Dimčeva in Mušič so naglo pobegnili, Dragarjev tovariš Lenček je pa hitel po zdravnika. Kmalu je prispel zdravnik dr. Hočevar iz Domžal, ki pa ni mogel več pomagati nesrečnemu fantu. O uboju so bili obveščeni orožniki v Domžalah. Orožniška patrolja pod vodstvom narednika g. Skoka je takoj odšla zasledovat ubijalca. Vsi trije so se klatili po bližnji okolici in so jih okrog 23. ure že prijeli. Po zaslišanju so orožniki Miho Dimec in Mušiča izpustili, Ignac Dime pa je bil preveden v zaporo okrožnega sodišča na Brdu. Pokojni Dragar je bil miren fant in čvrsta opora svojim roditeljem. Sirovi ubijalec Ignac Dime je znan razgrajač.

* **Umor v Grušovi.** V Grušovi sta živela posestnik Matija Tivadar in njegova žena Marija v velikem sovraštvu, odkar je lani prodala žena svojo polovico posestva nekemu Francu Klobasi. Zato so bili hudi prepiri pri Tivadarjevih na dnevnem redu. Tudi sta se vedno tožarila in je imelo mariborsko sodišče precej opravka z njima. Vsa okolica je vedela, v kakih sporih živita Tivadarjeva in so sosedje slutili, da to ne bo rodilo dobrega konca. V ponedeljek rano jutraj so našli v Grušovi, približno 600 m od Tivadarjevih ob pešpoti Tivadarja mrtvega. Globoke rane na glavi so pričale, da je mož umrl nasilne smrti. Nekaj metrov stran od njega so našli okrvavljen klobuk. Nesrečni Tivadar je ležal z obrazom obrnjen proti zemlji. Vest o njegovi grozni smrti se je naglo raznesla po sosesčini in vzbudila veliko vznemirjenje. Bilo pa je takoj tudi jasno, da je zavihetela kol nad Tivadarjevo glavo zločinska roka po naročilu njegove žene. Orožniki od Sv. Marjete so v tej smeri uvedli preiskavo in še tisto dopoldne aretirali štiri moške, delavce Antona Bavdo, Janeza Lajha, Antona Kaloha in Franca Majheniča. Aretiranci so priznali, da so v nedeljo zvečer napadli Tivadarja, ko je ležal pijan ob pešpoti, in ga pobili s koli do smrti. Vse štiri ubijalce in pokojnikovo ženo so orožniki spravili v mariborske sodne zapore.

* **Izsleden vlomilec.** Pred kratkim je postal žrtev neznanih zločincev posestnik Bergant iz Podrebra. Vlomilci so odnesli iz njegove shrambe večjo zalogo suhega mesa in nad 30 kg svinjske masti s kanto vred. Že drugi dan po vlamu je postal Bergant pozoren na nekega možaka, katerega je prebivalstvo že dalje časa sumničilo nepoštenih dejanj. Posestnik Bergant je svoj sum razložil tudi orožnikom, ki so možaka poiskali ter ga z raznimi vprašanji spravili v toliko zadrego, da je priznal svojo udeležbo pri tatvini. Izdal je tudi svojega svaka in še povedal, da je ukradeno blago skrito v gozdu, kjer so ga orožniki res tudi našli. Razkrinkani tat je moral meso in mast takoj znositi v Bergantovo hišo.

* **V silobranu je ubila napadalec.** Pri Sv. Jederti, občina Gotovlje pri Zalcu v Savinjski dolini, se je odigrala žalostna igra, pri kateri je izgubil življenje tamkajšnji posestnik Ivan Turnšek, domače Špilar. V nekem sporu preteklega leta sta pričala v prid Turnškovega nasprotniku pred sodiščem čevljar Štefan Vitrih in njegova žena Antonija, stanujoča pri Sv. Jederti. Od tedaj je nastalo med Vitrihom in Turnškom smrtno sovraštvo, ki se je vedno bolj stopnjevalo s pogostimi surovimi nastopi Turnška v Vitrihovem stanovanju. Tako je prišel tudi letos 4. marca Turnšek vinjen k Vitrihovima in ju napadel. Pri tem je obdelal precej slabotno Vitrihovo ženo tako hudo, da je obležala in se je morala dalje časa zdraviti v postelji. Za to dejanje je bil Turnšek obsojen na 6 tednov zopora, ki bi ga bil moral nastopiti ta torek. Turnšek je zaradi tega kupal hudo jezo na zakonca Vitriha in je tuhtal, kako bi se maščeval. Pretekli petek jutraj je spet prišel k obema zakoncema in ju dejansko napadel. Iz strahu pred njim sta se Vitrihova vse naslednje dni zapirala v svoji hišici in se nista upala na prosto. V ponedeljek ob četrta na 19. uro pa je prišel Turnšek spet vinjen k Vitrihovima in se brez vsega nadaljnega dejanske lotil slabotnega in gluhega Štefana Vitriha. Premetaval ga je nekaj časa po

Izbi in mu pri tem raztrgal rokav suknjiča. Vitrihova žena Antonija je v bojazni za svojega moža pograbila pest popra in ga vrgla Turnšku v oči. To je Turnška še bolj podivjalo, ker je trpel hude bolečine v očeh in mu je bil onemogočen vid. Planil je na slepo proti Vitrihovi, ki pa je urno zgrabila v kotu stoječo veliko sekuro in udarila s topim delom Turnška dvakrat po levem in desnem sencu, da se je na mestu zgrudil. Ko pa je skušal po kratkem času spet vstati, ga je Vitrihova še večkrat močno udarila s sekuro po glavi, z dvema udarcema pa ga je pomagal potolči tudi njen mož. Ko se Turnšek ni več ganil, sta oba zakonca odšla na cesto in nekaterim sosedom povedala, kaj sta storila. Sosedje so odhiteli v hišico in prenesli nezavestnega Turnška na Vitrihovo posteljo, obenem pa so poklicali orožnike in banovinskega zdravnika g. dr. Ločniškarja iz Zalca. Ta je ranjenca obvezal in mu nudil svo potrebno pomoč, toda zaman. Turnšek je v torek ob 4. uri zjutraj podlegel smrtnim poškodbam.

* **Usodni strel obupanega obrtnika.** V torek je iz neznanega vzroka streljal ljubljanski sedlar Alojzij Brecljnik na go. Roza Delacordovo, lastnico tvrdke Köhler, in jo precej hudo ranil, nato pa je sebi pognal tri krogle v prsi. Tvrdka Köhler je prav znano ljubljansko podjetje. Odkar je stari g. Köhler upustil vodstvo trgovine, je prevzela trgovino njegova hčerka ga. Roza, poročena z bivšim ravnateljem Trgovskega podpornega društva «Mercur», g. Delacordo. V Köhlerjevi obrtni je bil okrog 20 let uslužben kot sedlarski pomočnik in delovodja Alojz Brecljnik, oženjen in oče enega otroka. Leta 1927. je Brecljnik stopil iz podjetja in se osamosvojil. Otvoril je lastno sedlarsko delavnico na dvorišču gostilne «Pri levu» na Gosposvetski cesti. Sprva mu je podjetje prav dobro uspevalo, zadnje čase pa je zašel mož v plačilne težkoče. Zadnjo dobo je gojil Brecljnik nasproti ge. Rozi Delacordovi mržnjo, katere vzroki niso znani. V njem se je zbudila želja po osveti in v torek popoldne je izvršil svoj naklep. Okrog 18. se je pripeljal na kolesu pred Köhlerjevo trgovino, stopil v lokal, v katerem sta bila poleg gospe neka uslužbenka in vajenec. Po kratkem prerekanju z gospo je potegnil polno nabasani browning in oddal na gospo tri strele. Zadel jo je v levo ramo, v trebuh in mezinec leve roke. Brecljnik je nato hitro zapustil trgovino, sedel na kolo in se odpeljal v svojo delavnico na Gosposvetski cesti, kjer je pomeril samokres nase in si pognal tri strele blizu srca.

* **Ljudje, ki so bolni na žolčnih in ledvičnih in kamenih v mehurju** in oni, ki trpe na prekomerni tvoritvi sečne kisline in napadih protina uravnavajo leno delovanje črevesa z uporabo naravne «Franc Jožefove vode». Moške zdravniške prakse so se prepričali, da je «Franc Jožefova» grenčica zanesljivo tako skrajno prizanesljivo delujoče salinično odvajalno sredstvo, da jo priporočajo tudi pri trebušnih kilah, nadržanih danki in hipertrofiji prostate. «Franc Jožefovo» grenčico prodajajo vse lekarne, drogerije in specerijske trgovine.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

PISMO IZ SLOVENSkih GORIC.

Jarenina, aprila.

Pomlad se je zakesnila. Lani ob tem času je bilo že vse v cvetju, letos pa še ni o cvetju niti sluha. Le vijolice, zvončki in travniške zlatice cveto. Živinorejci kar stikajo za krmo, ker so jim zaloge pošle. Preteklo soboto je pisec teh vrst videl že koso švigniti v prvo tratno zelenje. Ljudje si pomagajo, kakor si pač znajo. No, v kratkem bo itak vsa priroda v najrazkošnejšem zelenju.

Res hudo se človeku stori, ko vidi ob prihodu pomladi odhajati mladost. Tako smo pred dnevi spremili v zadnji dom 19letno mladenko Truntičevo iz Poličke vasi. Marljivo dekle je hodilo v Maribor na delo, da s prisluži skromni priboljšek v hudi gospodarski krizi, pa se je prehladilo in umrlo.

Poročil se je te dni zgleden in marljiv mladenič g. Ivan Kostanjevec, kmet v Gačniku, z vrlo mladenko gđ. Anico Purgarjevo iz Vukovskega. Ženin je blagajnik Sokola v Jarenini. Mladji dvojici želimo srečno zakonsko pot!

Pri Sv. Jakobu pri Jarenini je imel temkajšnji Sokol 17. t. m. lepo uspelo prireditve, katere se je udeležil tudi Sokol Maribor I. pod vodstvom brata Kende s tamburaškim zborom, nadalje jareninski Sokol, narodni poslanec g. dr. Pivko, starosta Sokola od Sv. Lenarta v Slovenskih goricah br. dr. Gorišek in razni drugi gostje. Lep nastop članstva in ljubko izvajanje telovadnih vaj šolske mladine ob zvokih društvene godbe je občinstvo sprejelo z vidnim veseljem. Vse priznanje društvemu odboru, posebnost pa še načelniku bratu Cinerju Francu in sestram učiteljicam Čončevi Jožici, Koserjevi Anici in Kramerjevi Lenkici za njihov požrtvovalni trud.

PREIZKUŠNJA NJIVSKE IN TRAVNIŠKE ZEMLJE V KRANJSKEM SREZU.

Kranj, aprila.

V ponedeljek 2. maja ob 10. dopoldne se bo vršilo v dvorani hotela «Jelena» v Kranju posebno predavanje o izsledkih 18 preizkušeni različnih vrst njivske in travniške zemlje v kranjskem srezu. Jeseni leta 1931. je bila v ta namen odvzeta zemlja iz 18 različnih okolišev ter bila odposlana v znano kmetijsko preizkuševalno postajo Berlin-Lichterfelde, kjer je bila preizkušena glede redilnih snovi in kislosti po najnovejših znanstvenih načinih.

Izsledki iz teh preizkušeni podajo točne smernice za smotreno, dobičkanosno in štedljivo gnojenje. Zato so izsledki preizkušeni velike praktične važnosti ne samo za prizadete kmete, temveč tudi za druge posestnike dotičnih okolišev z enako zemljo in kolobarjem. Predavatelj, kmetijski poročevalec Josip Sustič, ki je to delo započel, bo pojasnil pomen raznih preizkušeni zemlje in njihovo praktično vrednost v kmetijstvu. Obrazložil bo na temelju izsledkov edino pravilni in štedljivi način gnojenja vseh vrst kmetijskih rastlin s pomočjo posebnih, znanstveno in praktično preizkušeni razpredelnice, prikrojenih za razmere v dravski banovini.

Predavanje bo velevažno! Podružnice Kmetijske družbe in druge organizacije naj nemudno obvestijo o tem svoje člane in naj pošljejo k predavanju vsaj po enega odposlanca. Ti odposlanci bodo potem lahko dajali navodila tudi drugim.

RAZSTAVA SADJEVCA V LAŠKEM.

Laško, aprila.

Cenjenim čitateljem je še gotovo v spominu sadni oglede, ki se je vršil preteklo jesen na šoli v Laškem. Tukajšnji sadjarji so takrat pokazali, koliko lepega in zlahtnega sadja se nahaja pri nas in da naše sadjarstvo leto za letom napreduje. Uspeh sadne razstave je bil popoln. Sadjarji so z lahkoto prodali vse namizno sadje še po dokaj ugodni ceni. Razen tega je ostalo še mnogo sadja za domačo potrebo, iz finih moštnih sort pa so napravili precejšnje množine sadjevca.

Da pokažemo napredek sadjarstva še v drugi obliki, so podružnice Kmetijske družbe in Sadjarskega in vrtnarskega društva iz Laškega, od Sv. Krištofa, od Sv. Jederti in iz Šmarjeta pri Rimskih Toplicah, pod katerih področje spadata tudi občini Marijagradec in Sv. Lenart, sklenile prirediti pod vodstvom meddruštvenega odbora skupno razstavo sadjevca.

Namen razstave naj bi bil ta, da naši sadjarji pokažejo, kako izvrstno kapljico pridelujejo iz domačega sadja in da se način pridelovanja prvovrstnega sadjevca še povzdigne.

Drugi namen razstave bi bil, da se zasebnikom, trgovcem in zlasti gostilničarjem nudi prilika nakupa sadjevca prvovrstne kakovosti iz

rok pridelovalcev samih. Saj je znano, da so zlasti gostilničarji dostikrat v zadregi, ker ne najdejo za svoj obrat primerne, okusne in pristne sadne pijače. Razstavni odbor opozarja na svojo sicer neobičajno, a vendar za naše kraje zelo primerno prireditev, ki bo 8. maja letos.

SLOVO PRILJUBLJENEGA ŽUPNIKA.

Sv. Lenart-Osluševci, aprila.

S solzami v očeh in ob ihtenju župljanov se je preteklo nedeljo v cerkvi poslovil od nas dosedanji župnik g. Peter Zadravec, ki po 30letnem tukajšnjem službovanju odhaja v pokoj. Ob pritrkovanju zvonov se je odpeljal v Osluševce k skupnemu kosilu, ki so ga njemu na čast priredili njegovi najožji prijatelji. V nagovoru je župan g. Jožko Lah opisal njegovo tilo in nesebično delo, ki ga je vršil po nauku Kristusovom: moje kraljestvo ni od tega sveta. «Naj bi to ne bilo samo slovo,» tako je naglašal govornik, «ampak jubilej 30letnega požrtvovalnega dela, katerega se naj jubilat spominja z zavestjo, da je v polni meri vršil svojo dolžnost.» V imenu njegovih nekdanjih učencev se je Janko Gašparič s hvaležnostjo v srcu spominjal svojega nekdanjega kateheta, g. Jakob Korpar pa se mu je zahvalil za vso naklonjenost, katero je župnik izkazoval cerkvenemu pevskemu zboru. Ferdo Korpar je po sklepu odbora občine Cvetkovcev izročil gosposdu župniku majhen dar, kar naj blagi dušni pastir sprejme kot dejansko priznanje hvaležnosti občanov.

Po končanem obedu je krenil sprevod skozi vas, kjer so se ljudje pri vsaki hiši pbošljavali od svojega duhovnika. V Cvetkovcih pri Gasilnem domu je odhajajočega pričakovala številna množica. V imenu gasilstva je izpregovoril g. Petek, za dekleta Horvatova in za šolsko mladino Veldinova. Globoko ginjen se je g. župnik zahvalil za prisrčne besede, češ, da mu je slovo mnogo lažje, ko vidi, da niso nauki, ki jih je delil, in seme, ki ga je sejal, padli na nerodovitna tla.

Nadaljnja pot je bila enako pot prisrčnega slovesa in iskrenega pozdravljanja, pa naj je to bilo pri Veliki Nedelji ali v Ormožu. Na njegovem domovanju pri Ormožu, kjer se je s spremstvom vred zbralo nad 100 ljudi, je g. župnik zbrane pogostil in se jim zahvalil za izkazano spoštovanje. V pričakovanju, da bo imel g. župnik na svoje stare dni mirno življenje, in da še pride obiskat svoje nekdanje župljane, mu kličemo: Še na mnoga leta v najboljšem zdravju!

NOVICE IZ TREBNJEGA.

Trebnje, aprila.

Jurjevo je bilo kakor povsod tudi pri nas brez pravega zelenja. Pa počasi se že budi popje in tudi bukovje v hosti zeleni. Bomo res šele z majem lahko zapeli iz vsega grla ono staro pesem: Ljubi maj, konec zime je sedaj!

Kmetje prav pridno orjejo, v goricah pa privezujejo trte h kolom. Zvečer čuješ povsod petje veselega Dolenjca, ki vsaj pri svojem cvičku pozabi na krizo.

Zadnja nedelja, Jurijeva, je bila fantovska, saj nas zapusti ta teden lepa vrsta krepkih fantov, rekrutov, ki odidejo služiti kralju in domovini. Da bi odšli brez običajnih vročih odhodnic, ki so se zadnja leta posebno v našem kotu udomačile!

Naša najmlajša mladina, osnovnošolska deca, je na prav dostojen način proslavila praznik svetega Jurija s tem, da je popoldne prav dobro igrala v Prosvetnem domu znano planinsko igrico «Pehto». Zadovoljni so bili prireditelji z gnotnim uspehom in gledalci z lepo igro. Upravi Prosvetnega doma, ki je dala dvorano brezplačno na razpolago, in vsem darovalcem iskrena zahvala!

Bliža se 1. maj. Sokol je nameraval prirediti na ta dan popoldne pešizlet na Čatež, pa so nastale ovire. Zato javlja Sokol vsem bratskim društvom, da bo ta izlet v lepem vremenu na vnebohod 5. maja popoldne. Torej 5. maja na svidenje na Čatežu!

PREKMURSKI GLASNIK

VPRAŠANJE ZAPOSLOTITVE PREKMURSKEGA SEZONSKEGA DELAVSTVA.

Murska Sobota, aprila.

Menda se nikjer drugod v naši banovini ne čuti pomanjkanje dela tako hudo kakor v Prekmurju. Največji odstotek sezonskega delavstva je šel vsakó pomlad v Nemčijo, v Francijo in v Avstrijo, ostali del se je zaposlil v državi, predvsem v Baranji in Bački. Nekateri pa so šli za težake v naša mesta, kjer so dobili zaslužka pri gradbah.

V prejšnjih letih se je lahko zaposlilo skoro vse delavstvo, ki je prosilo za delo, letos pa se bo po sedanjih računih moglo zaposliti v inozemstvu in doma največ 45 odstotkov lanskoletnega števila. To je hud udarec za siromašno prekmursko prebivalstvo. Vsako leto so odhajale ob tem času delavske skupine v inozemstvo. Tudi letos odhajajo, a redke so. V prejšnjih letih je bilo mnogo solz poslavljajočih se delavk, a letos žalujejo oni, ki ostajajo doma.

Koliko jih je letos že šlo? Uspeh vseh naporov oblasti, da zaposlijo naše delavstvo, je za enkrat nastopen:

V domači državi je dobilo zaposlenje 177, po večini poljskih delavcev, ki so odšli v Slavonijo in Baranjo; v Avstriji 149 poljskih delavcev, ki so našli delo na veleposestvih v okolici Gradca, predvsem okrog Wildona; v Franciji 207 poljskih delavcev; v Nemčiji 379 delavcev po posredovanju borze dela v Murski Soboti in Arbeitzentrale v Berlinu.

V Francijo pojde še ob koncu maja okrog 600 delavcev in v Nemčijo 50. S tem pa bo tudi zaposlitev našega delavstva v inozemstvu končana. Okrog 1300 delavcev bo odšlo ob koncu tega meseca še na državno posestvo Belje. Vsi ti delavci so že izbrani in določeni. Skupno število zaposlenega delavstva bo znašalo okrog 3000 proti 6000 v lanskem letu. Da je tako velika razlika med lanskim in letošnjo zaposlitvijo, je vzrok tudi ta, da so lansko leto samo stavbne tvrdke zaposlile 1500 prekmurskih delavcev, česar letos ni.

Brezposelnost sezonskega delavstva je za Prekmurje udarec, ki bo siromaštvo Prekmurja občutno povečal.

Murskosoboški srez v taboru vsedrjavne stranke. V nedeljo 17. t. m. se je vršil v Murski Soboti sestanek vseh odposlancev krajevnih organizacij JRKD, da si izvolijo stalni sreski odbor. Sestanek je bil v dvorani Sokolskega doma in je bilo prisotnih nad 100 odposlancev, kar pričča o velikem razmahu nove stranke v Prekmurju, katere se oklepajo naši kmetje z vsem razumevanjem. Predsednik pripravljalnega odbora notar g. Anton Koder, ki ima pač največ zaslug, da se je stranka tako mogočno razmahnila, je podal kratko poročilo o dosedanem delovanju vodstva in naglašal, da je prav murskosoboški srez eden najbolj organiziranih v banovini. Iz tajniškega poročila g. Cvetka je razvidno, da je bilo do sedaj ustanovljenih 23 organizacij, ki štejejo okroglo 2500 članov. Pri volitvah je bil soglasno ponovno izvoljen dosedanji predsednik notar gosp. Koder Anton. Dalje so bili izvoljeni gg.: za podpredsednika Kühar in Vezir, za tajnika Cvetko Ludovik, za blagajnika Lajnšček Franc, za odbornike: Kühar Štefan (Tešanovci), Vratarič Nikolaj (Predanovci), Gomboc Josip (Gerlinci), Šiftar Aleksander (Strukovci), Banfi Štefan (Moščanci), Györök Matija (Murska Sobota), Temlin Janez (Mlajtinci), Koltaj Josip (Lončarovci), Gumilar Janez (Gornja Lendava), Hodošček Ludovik (Zenkovci), Samec Josip (živinozdravnik, Murska Sobota), Čeh Fran (načelnik gremija, Murska Sobota), Obal Evgen (Pertoča), Števančec Rudolf (Šalovci), Šiftar

Franc (Brezovci). Za banovinsko skupščino in državni kongres so bili izvoljeni gg.: notar Koder, Vezir, Kühar, Fartek in Kocit.

Cvrst razmah nove vsedrjavne stranke v dolnjelendavskem srezu. Pred kratkim je bil ustanovni občni zbor sreske organizacije JRKD za dolnjelendavski srez v dvorani hotela «Krone» v Dolnji Lendavi. Kljub dežju in velikim oddaljenosti so se občnega zbora udeležili prav vsi odposlanci, okrog 150 po številu. Zborovanje je vodil predsednik pripravljalnega odbora gospod dr. Pikuš, prisostvovala pa sta zboru tudi narodna poslanca gg. dr. Rape in Hajdinjak. Poročilo o delovanju pripravljalnega odbora je podal tajnik g. Horvat Izidor. Doslej je ustanovljenih 32 organizacij z 2245 člani. Ni še organiziranih 9 občin; med temi pa je že v petih vse pripravljeno, da se ustanove organizacije. Oba gg. narodna poslanca sta nato poročala o delu v narodnem predstavnštvu. Poslušalci so bili s poročili zelo zadovoljni in so se poslancema zahvalili z živahnim odobravanjem. Oba govora je ponovil v madžarskem jeziku tajnik g. Horvat. Sledile so volitve stalnega odbora. Soglasno in z živahnim pozdravljanjem je bila sprejeta lista, na kateri so zastopniki vseh krajev in stanov in znani politični delavci.

Požari v Prekmurju. Pred kratkim je sredi noči začelo goreti v Nemšavcih pri posestniku in bivšem županu Gombi Jožefu. Zgorela je velika oslica slame in krme. Takoj na pomoč prihiteli gasilci so ogenj omejili. Ogenj je bil najbrž podtaknjen. — Pri posestniku Vadarču Jožefu je nastal požar. Plamen je zajel že del strehe. Sosedje so začeli gasiti in je gospodar zlezal na streho, da bi laže gasil. Pri tem pa je padel s strehe na tla in si zlomil roko.

NAŠI NA TUJEM

BELGIJSKO PISMO.

Eysden St. Barbe, aprila.

Tu imamo razna slovenska društva, ki še kolikor toliko delujejo, dasi so tudi nas začele glodati gospodarske težave. Nekaj časa smo bili tukajšnji rojaki precej složni, a žal so prišli med nas neki zdražbarji. Naše Jugoslovensko pevsko in tamburaško društvo «Zvon» iz Eysdena je nameravalo 17. t. m. prirediti v Luteradeju v Holandski pevski in tamburaški koncert na vabilo naših tamošnjih rojakov. Holandska oblastva so nam prireditve dovolila. Čim pa so zvedeli zastopniki tamošnjega Društva Sv. Barbare za prireditve, so nas očrnilili pri holandskih oblastvih, češ, da smo komunisti, so nam holandska oblastva prireditve zabranila. Med zdražbarji je žal tudi dušni pastir, od katerega bi pač ne pričakovali, da bo delal našemu narodnemu društvu tako očitno krivico. Saj nam menda ni treba posebej poudarjati, da v našem društvu ni niti sledu o komunizmu.

Pred kratkim je umrl g. Štefan Štolekar, splošno priljubljeni član našega Pevskega in tamburaškega društva «Zvon», ki je bil več let tudi član Društva Sv. Barbare. Za pogreb sta prispevali obe društveni blagajni. Dasi so bili stroški za pogreb lepo poravnani, je vendar nekdo pisal njegovim svojem v Konjice za denar, kar je obsodbe vredno. Pri pogrebu, ki so se ga udeležili številni rojaki, je pokojniku pel «Zvon». Bodi dobremu tovarišu lahka tuja zemlja!

Westfalskim rojakom. Predsednik Zveze jugoslovenskih podpornih delavskih društev g. Pavel Bolha, ki se je udeležil posvetovanj o izseljenških vprašanjih v Ljubljani, se vrne v Essen v ponedeljek 2. maja.

Slovenski Američan med Eskimi. Nedavno je predaval v New Yorku slovenski rojak gosp. Karel Planinšek o Eskimih. S svojim predavanjem je povedel poslušalce daleč na snežni

sever in je pokazal več slik, ki jih je sam posnel v krajih večnega snega med Eskimi. Pripovedoval je, da Eskimi stalno potujejo in niso nikdar dalje časa na istem mestu. Preživljajo se s sirovim mesom severnega jelena, severnega medveda in morskega psa. Ognja ne poznajo. Planinšek se je šele nedavno pripeljal s čolnom iz najsevernejših krajev v New York. Potovanje je trajalo tri leta. Po raznih rekah, jezerih in po morju je prepotoval ogromne daljave. V predavanju je povedal, da se je rodil v Mehiki, kamor je prišel njegov oče s cesarjem Maksimiljanom. V severni Kanadi se je poročil z Eskimko, ki mu je rodila hčerko in sina. Oba je privedel s seboj. Žena mu je že pred štirimi leti umrla. Planinšek, ki za silo govori slovenski jezik, ostane nekoliko časa v New Yorku. Še letos se bo Planinšek, kakor je sam dejal, odpravil na skrajni sever. Tam je po njegovih besedah vse zanimivejše življenje kakor v New Yorku. Če bo srečno dospel tja, se bo še oglasil slovenskim listom v Ameriki.

Samomor konzula v Buenos Airesu. Te dni je v Buenos Airesu izvršil v svojem stanovanju samomor tamkajšnji jugoslovenski konzul Slobodan Jovanović, ki je že dalje časa bolehal. Pokojnik je bil splošno priljubljen med našimi tamkajšnjimi izseljenci.

Ameriški Slovenec na vojni ladji pred Šanghajem. Med moštvo ameriških vojnihih ladij, ki so se mudile v kitajskem pristanišču Šanghaju, je bil tudi Slovenec Josip Štefanec, sin slovenske rodbine iz Detroita. Štefanec je prvi inženjer na vojni ladji «Tracy». Svojim staršem je pisal, da je šla njegova ladja na pomoč potapljaljoči se japonski vojni ladji «Kaku Maru», na kateri so se odigrali pretresljivi prizori.

Harmonika brez tipk. Naš ameriški rojak Janez Gašperič v Calumetu v Zedinjenih državah je izdelal nove vrste harmoniko brez tipk in je nedavno preizkusil instrument pred strokovnjaki in prijatelji. Gašperič, ki je star 50 let, se je rodil v Ameriki. Starši so mu umrli, ko je bil še otrok in so ga potem sorodniki vzeli v staro domovino, kjer se je oženil v starosti 18 let in se potem vrnil v Ameriko.

Novice iz Amerike. Kakor poročajo ameriški slovenski listi je Frank Sakser mlajši v New Yorku otvoril parobrodno agencijo, ki bo poslovala pod imenom Atlantic Travel Bureau. Tvrdka se bo bavila s potniškimi zadevami, poleg tega pa bo pošiljala tudi denar v staro domovino. — Čistilec obleke Valentin Valjavec v Clevelandu se je nedavno hotel odpeljati z avtom na delo. Sedel je v avto in pognal stroj, pa je takoj padel v nezavest. Ko so ga pozneje pogrešali in prišli klicati, so ga našli mrtvega v avtomobilu. Pokojnik, ki zapušča ženo in hčerko, je bil doma iz Lesc na Gorenjskem, kjer žive njegov oče, se-

Iz Liévina (Francija) nam pišejo: Iz vseh krajev širne Francije se oglašajo rojaki, samo mi tu v Liévinu molčimo. Dne 10. t. m. je vprizorilo Slovensko podporno društvo «Prostost» v dvorani našega rojaka Vincenca Perniška dve lepi igri «Sinovo maščevanje» in «Pogodbo». Igralci so brez izjeme v redu rešili svoje vloge. Gledalci so bili s predstavo zadovoljni. Le tako naprej za izobrazbo in vzgojo slovenske mladine v materinem jeziku na tujem. — Društvo «Prostost» je izplačalo podpore in posmrtnine svojim bolnim članom od svojega obstoja leta 1929. pa do danes lepo vsoto 12.150 frankov, kar kaže, da društvo res deluje za svoje člane. — Krizo tudi mi zelo občutimo. Čuje se pa že, da bo kmalu nastopilo izboljšanje.

Iz Lumignyja (Francija) nam pišejo: Tu v bližini je majhen obrat, žaga in tvornica parketov. Lastnik podjetja danes še ni znižal delavcem plače, kar je menda edina izjema v vsej Franciji. Zaposlenih je tam pet Slovencev iz Prezida. Pred dnevi je bela žena nenadno ugrabila podjetnikovo soprogo, ki je bila zelo blaga žena. Slovenci smo položili na njen grob krasen venec z lepim napisom. Želeli bi si še mnogo takih podjetnikov, kakor je g. Freimond, ki mu k bridki izgubi soproge izrekamo iskreno sožalje!

stra in trije brati. V Ameriki je bival 19 let. — Istotam je preminil po kratki bolezni Alojz Brežič, star šele 48 let, doma iz Begunj pri Cerknici, odkoder se je izselil v Ameriko pred 26 leti. Zapuščica žena, rojeno Žabkarjevo, in tri sinove, v starem kraju pa sestro Marijo, omoženo Jagrovo.

ZENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Izboren dodatek k pečenki ali kuretini so kuhane pomaranče; izberemo pa v ta namen samo majhne in sočne sadeže. Pomaranče operemo in jih toliko časa kuhamo, da lahko pretrgamo lupino z zobotrebem. Pomaranče vzamemo nato iz vode, jih razpolovimo, odstranimo pečke in jih denemo v kozo, in sicer tako, da je prerezani del obrnjen navzgor. Tako razrezane pomaranče potresemo s sipo in jih toliko časa pečemo, dokler ne vsrkajo vsega sladkorja. Paziti pa moramo, da pomaranče niso prezrele in da jih nimamo predolgo v pečici.

Špinača na laški način. Pol kile špinače očisti, operi in skuhaj v slanem kropu. Kuhano odcedi, polij z mrzlo vodo in jo dobro ožmi. V kozi razbelj deset dek sirovega masla, prepraži dve očiščeni sardeli, nato pa stresi špinačo na maslo (ne sesekljano), pridaš še za orehi sirovega masla, naribanega muškatovega oreha ter vse previdno premešaj z vilicami; pokrito duši še nekaj minut. Špinačo stresi v skledo, povrh pa natresi naribanega bohinskega sira, nato jo daj na mizo.

Sesekljani telečji zrezki. Pol kile telečjega mesa od stegna zmelji na strojčku. Namoči v mleku eno žemljo, ki si ji pa prej oribala skorjo, jo dobro ožmi in daj k mesu. Dodaj še pet dek sirovega masla, malo soli in dve do tri žlice sladke smetane. Vse to skupaj dobro zmešaj in napravi majhne zrezke. Zrezke povaljaj v moki in jih speci na masti. (Za bolnike so ti zrezki posebno priporočljivi, samo da jih spečeš na maslu.) Pečene zrezke deni na topel krožnik, v sok pa otisni nekaj kapljic limonovega soka; ko prevre, ga polij po zrezkih.

Kislo zelje kot solata. Kislo zelje malo prekuhaj, odcedi, ožmi in ga drobno sesekljaj. Nato ga oblij z oljem in kisom, po potrebi osoli, malo popopraj, dodaj žlico sesekljanih kaper in malo sladkorja. Vse skupaj dobro zmešaj in preden daš na mizo, zabeli še z razbeljenimi ocvirki.

Praktični nasveti

Kadar seješ grah, je zelo priporočljivo, da ga poprej namočiš za 12 ur v vodo, tik preden ga vseješ, pa še za pol ure v petrolej. Petrolej zamori v grahu se nahajajočo ličinko graharja in pa miši ga ne pojedjo.

Kadar presadiš sobne cvetlice ali rastline sploh, jih moraš, ko si jih presadila v drug lonec, dobro zaliti, in sicer toliko, da priteče pri spodnji luknjici voda. Edino kakteje moramo pri presajanju le prav malo zaliti, sicer rade zgornjeje. Kakteje je treba sploh zelo previdno zalivati. Vsak dan po malem ali pa tudi večkrat na dan z nekoliko kapljicami, nikdar pa ne sme biti zemlja premokra.

Zelo uspešno in ceneno sredstvo za gnojenje sobnih rastlin je tobačni izvleček, in sicer tak, ki si ga sama pripraviš. Zbiraj cigaretno in cigarne čike in pepel v kakšno primerno posodo ter nalij vode. Vse naj stoji tako več dni. Potem ko so se čiki vsedli na dno, odlij tekočino in z njo zalij sobne cvetlice. Na preostale čike pa nalij še enkrat vodo. Zdaj morajo nekoliko delj časa stati. Tako imaš vsakih štirinajst dni dovolj gnojila, ki je zelo dobro in učinkovito.

Tudi gnoj perutnine je zelo dobro gnojilo za sobne rastline, vendar nekaterim rastlinam škoduje, če je premočno. Za kraljevsko begonijo na primer ta gnoj ni; le z zelo razredčenim jo smemo tu in tam zaliti. Nekoliko močnejši pa je izboren za gorenjske nageljne.

ZANIMIVOSTI

× **Atentat na italijanski konzulat v Ženevi.** V Ženevi je bil te dni izvršen atentat na zgradbo italijanskega konzulata. Ker je bila nedelja, je bil konzulat zaprt in ni bilo v poslopju nikogar. Neznanec je polil vrata zgradbe s petrolejem in jih zažgal. Mimo idoč ljudje so pozvali gasilce, ki so ogenj pogasili.

× **Lindberghova prošnja ameriškim listom.** Ameriški polkovnik Lindbergh je poslal vsem ameriškim listom prošnjo, naj v bodoče ne objavljajo poročil o dogodkih, ki so v zvezi z ugrabitvijo njegovega otroka. Prav ta poročila ameriškega tiska so namreč baje povzročila, da do slej Lindbergh ni mogel priti v stike z roparji.

× **Iz ljubezni do matere.** Angleški listj poročajo, da je v Leicesteru neka mlada deklica izkušala zaslužiti večjo nagrado, ki so jo razpisali za onega, ki bi gladoval 45 dni. Gladovanje se je vršilo v javnem prostoru, kjer so deklico zaprli v stekleno omaro. Dovoljeno ji je bilo piti samo limonado. Ko je vzdržala 43 dni, je zdravnik izjavil, da ne more več vzdržati, ker bi bilo vsako nadaljevanje smrtno nevarno. Deklica je pri tej priliki izpovedala, da se je podala v ta nevaren poizkus samo zato, da bi zaslužila denar, ki je potreben za nevarno operacijo, od katere je odvisno življenje njene matere. Izplačali so ji denar, občinstvo pa je zbralo še večjo vsoto za deklico, ki je tako ljubila svojo mater.

× **Vsa vas je naproda.** Na drevesu ob cesti, ki vodi v francosko vas Aubepine, je bila te dni pribita velika deska z napisom, da je vsa vas na prodaj. Vso vas ponujajo za ceno 500.000 frankov. Kmetje so se namreč izselili v mesto, ker jim življenje v mestih mnogo bolj ugaja. V zadnjem času je sicer tudi na Francoskem v teku gibanje za povratek na deželo. Uspehi tega gibanja se sicer že precej poznajo, ker so kmetje spoznali, da je življenje na deželi vendar lepše kakor v delavskih predmestjih in po tovarnah. Kljub temu pa so še vasi, ki hrepenijo po mestih.

× **Mišji pohod v Avstraliji.** Avstralski provinci Wimmera in Malle v državi Victorii sta postali v zadnjem času žrtvi strahotnega mišjega pohoda. Miši vdirajo v hiše in strašno pustošijo. Nobena reč ni varna pred njimi. Poleg živih glodajo tudi obleko, les, knjige, čevlje in perilo.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Tega ni vedel.

Snubač: «Gospod Cekin, ali smem prositi za roko vaše hčerke?»

Cekin: «Koliko je vredno vaše premoženje?»

Snubač: «Tedensko zaslužim tisoč dinarjev.»

Cekin: «Kaj, samo tisoč dinarjev? Pa si vi upate snubiti mojo hčer? Moja hči porabi tedensko tisoč dinarjev samo za žepne robce...»

Snubač: «Oprostite, nisem vedel, da ima vaša hčerka tako hud nahod...»

Krstni list.

A: «Kaj pa boste počeli s tem dolgim listom?»

B: «To je list o vrsti in kakovosti mojih vin.»

A: «Torej krstni list.»

Že ve zakaj.

A: «Podedoval si po stricu lepo premoženje, zakaj torej ne poravnáš svojih dolgov?»

B: «Kaj misliš, da je moj stric vse življenje garal za to, da bi prišel njegov denar v roke tujim ljudem, ki jih sploh poznal ni?»

Mati in hčerkica.

Lizika: «Mamica, veš kaj storim, ko odra-sem? Omožim se z našim dedom. Tako je dober, da si boljšega moža ne morem želeli.»

Mati: «Neumnica, kaj misliš, da ti bom dovolila vzeti mojega očeta?»

Lizika: «Zakaj pa ne? Saj si tudi ti vzela mojega očeta...»

Ljubi starši!

Vsi otroci Vas lepo prosimo, pišite še danes trgovskemu domu Stermecki po novo, veliko kolekcijo raznega manufakturnega blaga, ker tam se dobi za mal denar veliko dobrega, lepega in močnega blaga za otroške kakor tudi za moške in ženske obleke. V kolekciji se nahaja čez tisoč samih novih vzorcev in lahko doma izbirate mirno brez prodajalčevega vpliva.

Trgovski dom Stermecki Celje št. 97

Vzorci in cenik zastoj!

Zena in denar.

A: «To je strašno, koliko denarja zahteva moja žena od mene.»

B: «Kaj pa počenja z njim?»

A: «Kaj počenja? Nič! Saj ga ji nikoli ne dam...»

Preveč žensk.

On: «Poglej no, Neža, tale časopis pa piše o tebi.»

Ona: «O meni? To je vendar izključeno!»

On: «Vidiš, tale članek pravi, da je na svetu preveč žensk...»

Miglaj.

Gospod: «Kaj bi dejali, gospodična, če bi vas tu v dvorani vpričo vseh poljubil?»

Gospodična: «Oh, ne govoriva o tem. Pojdiva rajši ven na prosto!»

Listnolca uredništva

Krašnja, Banovinski kuluk je letos odpravljen, kakor se je pisalo.

Vuhred, Zakon o zaščiti kmeta je sedaj že uveljavljen.

MALI OGLASI

Krojaškega vajenca z dežele,

pridnega in poštenega, sprejemem takoj. Stanovanje in hrano dobi pri meni. Ivan Strniša, krojač, Radeče pri Zidanem mostu. 133

Tednik «ZABAVNI LIST»

z gratis slikarsko galerijo v formatu razglednic — Stražišče. Posamezna številka samo 1 Din. Zahtevajte brezplačne ogledne številke! 95

Konja (kobil) za ježo, voz in sedlo

kupim takoj. Živali, ki se boji avtomobila, ne kupim. Ponudite s ceno sprejema V reg. gostilničar v Ljutomeru. 131

IZJAVA.

Podpisani Kunič Matija, posestnik, Mali Nerajec pri Dragatušu, izjavljam, da sem brez povoda obdolžil g. Evgena Lovšina protiverskih in brezbožnih dejanj. Prepričan sem se, da g. Lovšin takih dejanj ni zagrešil. Obžalujem, da sem to storil, ter se zahvaljujem g. Lovšinu, da mi je odpustil.

V Malem Nerajcu, dne 20. aprila 1932.

150

...UNIČ MATIJA s. r.

Nov poklic

za dame in gospode z opremo pletilstva v hiši. Zajemčen mesečni zaslužek 1500 Din, ker odkupimo izgotovljeno pleteno blago, plačamo mezdo za pletenje in dobavljamo prejo za podelavo. Pišite še danes po gratis prospekte pod naslovom: Domača pletarska industrija št. 8 — Josip Kališ, Maribor, Trubarjeva ulica št. 2.

Kašelj in motnje pri dihanju

lahko postanejo predhodniki težkih pljučnih bolezni, ako se zanemarjajo. Prehlad se često pojavi poleg kašlja in v drugih pojavih, kakor so hripavost, vratobol, težkoče pri dihanju, bolečine v prsih, v ledjih in v ramenih. Pri slabotnih osebah in otrocih morejo imeti taki pojavi zelo težke posledice, ako se pravočasno ne ustavi poslabšanje. Zato dobro store oni, ki se zavarujejo z uporabo pravega zagorskega soka «ELŠA» od lekarnarja Fellerja, posebno v spremenljivih dneh pomladi in jeseni, ki so tako nevarni za pljuča in dihalne organe. Slabotne osebe in otroci bi ga morali jemati vsak dan, ker je poleg prijetnega okusa tudi tako hranilen, da koristno vpliva na telesno moč in odpornost. — 2 steklenici 50 Din, 4 steklenice 92 Din že s pakovanjem in poštnino pri lekarnarju Evgenju V. Fellerju, Stubica Donja, Elsa-trg 360 (Savska banovina). Hkrati se priporoča uporaba Eisa-fluida. Odobreno od ministrstva za socialna politika in narodno zdravje Sp. br. 509 z dne 24. marca 1932.

Živinorejcem

priporočamo zanje jako koristno knjigo **Prva pomoč ponesrečenim živalim.**

Napisal jo je živozdravnik prof. dr. Kern. Okrašena je s 93 zelo poučnimi slikami in ima nasledno vsebino:

Sestava živalskega telesa, zdravila, obkladki, masiranje, drgnjenje, o načinu, kako se žival prisili da je mirna, o dviganju padlih ali bolnih živali, o ranah ter kaj je storiti v raznih slučajih nagle obolesi, kot pri poškodovanju rogov, poškodbikopita in zakovanju, pri prišču med parklji, opeklini, strelji, zlomu kosti, zvitju, izčlenjenju, izpadu porodnice in maternice, izpadu danke, vnetju vimena, driski, zaprtju, koliki, nape-njanju goved in ovac, pri tujih pred-

metih v požiralniku, pretresu možgan, solnčarici, nevarnosti zadušitve, zastrupitvi, ozebljenju, postopanju s popkom, mrzlici, omedlevici, kužnih boleznih itd.

Vsak lastnik živali, ki se hoče obvarovati škode pri ponesrečenih živalih, bi moral imeti to knjigo. Knjiga, ki velja s poštnino vred Din 36·50, se naroča

v knjigarni Tiskovne zadruga v Ljubljani

Selenburgova ulica št. 3

Kdor oglašuje, ta napreduje.

Nagradni razpis,

ki ga prireja

„ZABAVNI LIST“

Rešitev matematičnega problema!

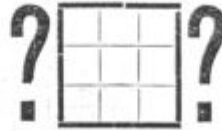
Letnim naročnikom našega tednika «Zabavnega lista» (dva romana, humor, novele, praktični nasveti, tedenska kronika, slikarska galerija v formatu razglednic itd.) plačamo brez izjeme

Din 300.—

če pošljejo pravilno rešitev sledeče matematične naloge in če so naši letni naročniki.

Kako rešimo to nalogo?

Teh devet polj je izpolniti s števkami od 1 do 9, da dajo pri seštevanju navpično, vodoravno in poševno vsoto 15. Vsota 15 mora biti zapodadena čim večkrat ko mogoče. Številke se ne smejo ponavljati. Vrstni red števil je poljuben.

Rešitev naj bo napisana na čistem papirju. Novi naročniki morajo priložiti celoletno naročnino v znesku Din 50.— ali pa jo poslati po naknadici. Nagrade se ne bodo izplačevale na podlagi zrebanja, nego dobi vsak letni naročnik, ki pošlje pravilno rešitev, izplačan gorenji znesek.

Rešitve sprejemamo samo do dne 8. maja 1932. Razdelitev nagrad se izvrši dne 18. junija 1932. Pravilna rešitev in imena rešilcev bodo objavljena v 20. številki «Zabavnega lista» dne 18. junija 1932.

Prosimo, da pišete naslove natančno in razločno. Rešitev in naročnino je poslati na naslov: «Zabavni list», uprava, Stražišče pri Kranju, odd. C.

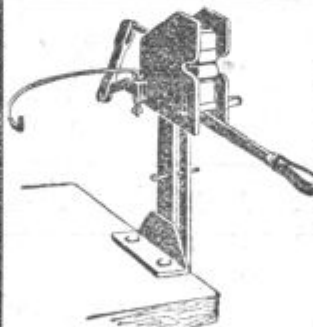
Vi prihranite denar,

če kupite samo take štrange, vrvi in uzde in samo tako drugo vrvarsko blago, ki ima privezan rdeč listek s pajkom in napisom Grosuplje. To blago ni nič dražje od blaga drugih vrst, pač pa je mnogo boljše, traja dlje časa in je izdelek slovenskih rok. Furati s temi štrangami in uzdami je res veselje! Zato je le Vam v korist, če kupujete samo blago s pajkom z Grosuplja.

Ta varstvena znamka

garantira za najboljšo kvaliteto. — Zahtevajte vse vrvarske izdelke samo s to znamko.

Zastopnike iščemo v vseh krajih.

Z našim patentiranim brzoklepalnikom znamke STUBAI

sklepljete koso in srp v 3 do 5 minutah boljše in lepše, kakor je to mogoče z roko. Mnogi tisoči v uporabi, mnogoštevilne zahvale! — Zahtevajte brezplačne prospekte!

Friderik Kratz, d. z o. z.,
Stražišče pri Kranju št. 80.

Ali se hočete svojega revmatizma, protina osvoboditi?

Trganje in zbadanje po udih in sklepkih, otekli udje, skrivljene roke in noge, trganje, zbadanje in ščipanje po raznih delih telesa in tudi slabost oči so često posledica revmatizma in bolečin v kosteh, katere je treba odpraviti, ker se sicer bolečine še stopnjujejo.

Jaz vam nudim

zdravilno pijačo, ki razkrajja sečno kislino, pospešuje izmeno snovi in izločevanje, torej ne tako zvano univerzalno ali tajno zdravilo temveč izdelek, ki ga mati narava sama nudi za blagor bolnega človeštva.

Dam vsakomur brezplačno poskušnjo

Pišite mi takoj in dobili boste iz mojih v vseh državah obstoječih skladišč povsem zastoj in franko poskušnjo zajedno s poučno razpravo. Sami se boste uverili o neškodljivosti tega sredstva in njegovem naglem delovanju. — Poštno zbiralno mesto:

August Märzke, Berlin, Wilmersdorf, Bruchsalerstrasse No. 5, Abt. 286.

Najnovejšo dvokolo z motorčkom 1 1/2 K. S. dvokolesa, šivalni stroji, otroški vozički, vozički za igra, in posamezni deli najceneje. Ceniki franko.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

112 let je že stara

KRANJSKA HRANILNICA

ki se imenuje sedaj

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE LJUBLJANA

KNAFLJEVA ULICA št. 9

Tu naložite na najboljše obresti svoje prihranke.

Za vloge in vse obveznosti hranilnice jamči vsa dravska banovina z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo.

Najvarnejša naložitev denarja.

Najvišje obrestovanje.